

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. В. Г. Короленка
Чернігівський національний педагогічний університет
ім. Т. Г. Шевченка
Чернігівська обласна організація Національної спілки
краєзнавців України

Серія «Історики та
краєзнавці Чернігівщини»
Вип. 17

**АНДРІЙ АНТОНОВИЧ
КАРНАБЕД**

(Біобібліографічний покажчик)

Чернігів – 2012

ББК 91.9:63
К 24

Андрій Антонович Карнабед : (Біобібліогр. покажч.)
/ упоряд. Н. В. Романчук ; наук. ред. О. Б. Коваленко ; ред.
П. В. Грищенко ; відп. за вип. І. М. Аліференко. – Черні-
гів, 2010. – 73 с. – («Історики та краєзнавці Чернігівщини»;
Вип. 17).

Редакційна колегія серії
«Історики та краєзнавці Чернігівщини»

О. Б. Коваленко (голова),
П. В. Грищенко (заступник голови),
І. Я. Каганова (відповідальний секретар), С. Л. Лаєвський,
Д. М. Никоненко, Л. В. Студьонова.

Упорядник Н. В. Романчук
Науковий редактор О. Б. Коваленко
Редактор П. В. Грищенко
Відповідальна за випуск І. М. Аліференко
Комп'ютерний набір Т. М. Комлик
Комп'ютерне макетування О. П. Попович
Ризограф Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка
Тираж 150 прим.

© Чернігівська ОУНБ
імені В. Г. Короленка

АРХІТЕКТОР, КРАЄЗНАВЕЦЬ, ОХОРОНЕЦЬ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ ЧЕРНІГОВА

Андрій Антонович Карнабед належав до людей, закоханих у Чернігів, котрим було не байдуже майбутнє цього унікального міста, його неперевершених пам'яток архітектури, історії та культури. Він як ніхто інший знав, у чому полягають проблеми забудови Чернігова, реставрації і збереження його архітектурної краси.

А. А. Карнабед народився 14 жовтня 1927 р. у селі Рогізки Щорського району Чернігівської області. В 1930 р. сім'я переїхала до Чернігова, де він здобув шкільну освіту. У 1948 р. закінчив архітектурне відділення Київського технікуму житлово-цивільного будівництва, а у 1954 р. – з відзнакою архітектурний факультет Київського інженерно-будівельного інституту. Брав безпосередню участь у відбудові Чернігова та відновленні його архітектурних пам'яток, зокрема П'ятницької церкви, під керівництвом видатного архітектора-реставратора П. Д. Барановського.

З 1954 р. і до кінця свою життя постійно жив та працював у Чернігові: у проектних установах, обласному відділі у справах будівництва та архітектури, управлінні головного архітектора міста, науково-реставраційних майстернях, завідувачем сектору фондів та експозицій Чернігівського державного архітектурно-історичного заповідника. За цей час опрацював особисто чи у співавторстві понад двісті проєктів і проєктних пропозицій найрізноманітніших об'єктів у Чернігові та області. За його участю реставрувалися Борисоглібський, Спасо-Преображенський та Троїцький собори, Катерининська, П'ятницька та Іллінська церкви, будинок Лизогубів, Колегіум, Антонієві печери, палац К. Розумовського у Батурині.

У 1958 р. А. А. Карнабед був прийнятий до Спілки архітекторів України. У 1963 р. без відриву від виробництва закінчив аспірантуру при Київському науково-дослідному і проектному інституті містобудування. У 1960 р. у складі групи молодих архітекторів Чернігівського облпроект (Кушніренко Ю. Ф., Солодаренка І. І. та ін.) виступив з ініціативою створення в УРСР добровільного Товариства охорони пам'яток культури. У 1966 р. був обраний першим і беззмінним головою Чернігівської міської організації та членом правління Чернігівської обласної організації новоствореного Товариства.

З 1967 р., працюючи в Чернігівському архітектурно-історичному заповіднику, фактично став зберігачем його багатопрофільних фондів: колекцій архітектурно-проектної документації, плінфи, цегли, кахлів, різьблення, ікон, сучасного живопису, народної вишивки і ткацтва, археологічних артефактів. Гармонійно поєднуючи свою діяльність у Заповіднику і Товаристві, організував багато науково-пошукових експедицій по рідній Чернігівщині разом з досвідченими фахівцями та численними ентузіастами, під час яких було виявлено та вивчено цілу низку пам'яток архітектури, археології, мистецтва та народного побуту.

У травні 1974 р. в Ленінградському інженерно-будівельному інституті захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури на тему «Планировка и застройка Чернигова (Развитие и проблемы преемственности архитектурно-планировочных структур исторического города)».

Він є автором понад 500 статей, нарисів та книг, присвячених Чернігову та Чернігівщині. У 1983 р. при підготовці російського видання тому «История городов и сел УССР. Черниговская область» А. А. Карнабед брав участь у роз-

робці карт та доборі ілюстрацій. Протягом 1985 – 1990 рр. він підготував 166 статей про пам'ятки історії та культури Чернігівщини і Київщини до «Свода памятников истории и культуры Украинской ССР», який, на жаль, так і не побачив світ. До енциклопедичного довідника «Чернігівщина» в 1990 р. він підготував 67 статей про пам'ятки архітектури та історії, вулиці Чернігова, міст і сіл Чернігівської області, був науковим консультантом цього видання. У 1984 р. Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка разом з Чернігівською обласною організацією Українського товариства охорони пам'яток історії та культури підготувала анований покажчик літератури «Памятники истории и культуры Черниговской области», науковим консультантом якого також був А. А. Карнабед. У 1994 р. він був обраний членом-кореспондентом Української академії архітектури.

З дитячих років А. А. Карнабед захоплювався живописом. Не маючи спеціальної фахової художньої освіти, він зміг створити значну кількість різноманітних за жанрами художніх творів у техніці акварелі, пастелі, гуаші, вугілля та олівців. Провідне місце в його художній творчості належить пейзажу (переважно архітектурному), портрету та натюрморту. У грудні 2008 р. у Чернігові та в січні – лютому 2009 р. у Києві зусиллями Чернігівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури і Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» були організовані посмертні виставки художніх творів «Андрій Карнабед. Життя – люди та пам'ятки». На ній було представлено лише невелику частину його творчого доробку як художника, створену протягом 1946 – 2000 рр., що зберігається в фондах заповідника та приватному зібранні.

А. А. Карнабед також захоплювався документальною фотографією і створив серію фотознімків, присвячених рідному місту та пам'яткам історії та культури.

29 березня 2005 р. А. А. Карнабед пішов з життя, до останньої хвилини залишаючись громадським діячем, патріотом, пам'яткоохоронцем, архітектором, дослідником, фотографом, художником та найвідданішим захисником краси і неповторності пам'яток Старого Чернігова, рідної Чернігівщини та інших куточків України і Росії.

Біобібліографічний покажчик «Андрій Антонович Карнабед» продовжує серію видань, присвячених історикам та краєзнавцям Чернігівщини.

Покажчик має на меті систематизувати друковані та неопубліковані праці відомого архітектора, самовідданого краєзнавця.

Він побудований за такими розділами:

- праці А. А. Карнабеда;
- неопубліковані матеріали;
- література про А. А. Карнабеда;
- автобіографія А. А. Карнабеда;
- допоміжні покажчики.

У розділі покажчика «Праці» дотримано хронологічний характер розміщення опублікованих праць архітектора-краєзнавця, а в межах року – у прямій послідовності: окремі видання, статті, рецензії. Деякі з них проанотовані. Статті науковця у межах року подано в алфавіті назв, публікації про А. А. Карнабеда – у прямій хронології.

Ми не претендуємо на вичерпність вміщеної у виданні інформації, оскільки досить об'ємна частина архіву А. А. Карнабеда, передана до Державного архіву Чернігівської області, нині ще знаходиться на стадії опрацювання.

Показчик супроводжується допоміжним довідковим апаратом, що складається з іменного та географічного показників. Добір матеріалу завершено у грудні 2011 р. Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних державних стандартів та згідно з рекомендаціями по складанню та оформленню біобібліографічних показників Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського НАН України.

Біобібліографічний показчик «Андрій Антонович Карнабед» розрахований на істориків, мистецтвознавців, викладачів і студентів вузів, бібліотечних та музейних працівників, краєзнавців, дослідників архітектурно-мистецької спадщини Чернігова і Чернігівщини.

***О. Б. Коваленко** – директор Інституту історії, етнології та правознавства ім. О. М. Лазаревського Чернігівського НПУ ім. Т. Г. Шевченка, професор*
***П. В. Грищенко** – головний бібліотекар ОУНБ ім. В. Г. Короленка*

ПРАЦІ А. А. КАРНАБЕДА

1953

1. ЗНАЧЕНИЕ графического и живописного мастерства в творчестве архитектора // Архитектурный журнал (Киев). – 1953. – №1. – С. 17 – 19.

1957

2. ВПОРЯДКУВАТИ справу проектування // Деснянська правда (Чернігів). – 1957. – 30 квіт.

Питання створення централізованої проектно-організації та філіалу Спілки архітекторів у Чернігові.

3. ДУМКИ архітектора: (1. Генплан і життя; 2. Якість – головне; 3. Дім, вулиця, зелень; 4. Архітектор і місто) // Деснян. правда. – 1957. – 27 лют.; 12 берез.

4. ЗАБУДОВУ Чернігова на рівень вимог життя // Деснян. правда. – 1957. – 11 серп.

Про Генеральний план забудови Чернігова.

1958

5. ЗАБУДОВА Чернігова і пам'ятки архітектури // Деснян. правда. – 1958. – 14 січ.

Пропозиції до плану забудови Чернігова.

6. ЗРОБИМО Ніжин зручним, красивим містом // Радянський Ніжин (Ніжин). – 1958. – 23 берез.

Співавт.: В. Щерба.

7. НЕКОТОРЫЕ вопросы застройки Чернигова // Строительство и архитектура (Киев). – 1958. – №12. – С. 3 – 4.

1959

8. ДО БЛАГОУСТРОЮ міста залучати громадськість // Деснян. правда. – 1959. – 18 верес.

9. ЗА ПРОГРЕСИВНІ методи забудови Чернігова [переваги п'ятиповерхівок] // Деснян. правда. – 1959. – 20 листопа.

10. РЕКОНСТРУКЦІЯ Чернігова і міський транспорт [не допускати штучного звуження вулиць] // Деснян. правда. – 1959. – 13 січ.

11. ТАКИМ буде Центральний ринок: завтра нашого міста // Деснян. правда. – 1959. – 1 верес.

Проект забудови Центрального ринку.

1960

12. ЗРУЧНО, дешево, красиво: нове в будівництві // Деснян. правда. – 1960. – 2 серп.

Конвектори – один з ефективних засобів обігріву приміщень.

13. ИЗ ОПЫТА реконструкции Чернигова // Строительство и архитектура. – 1960. – №10. – С. 7 – 8.

1961

14. ЦІ ПИТАННЯ заслуговують уваги: думки, пропозиції читачів // Деснян. правда. – 1961. – 15 берез.

Благоустрій вулиць м. Чернігова.

15. ХАЙ ЩЕ краще і впорядкованіше стане Чернігів: доцільніше розміщувати підприємства культурно-побутового обслуговування // Деснян. правда. – 1961. – 19 трав.

Співавт.: В. Кислиця.

1962

16. ТАЛАНОВИТИЙ зодчий // Комсомолец Чернігівщини (Чернігів). – 1962. – 12 серп.

Антон Карташевський – губернський архітектор поч. ХІХ ст.

1963

17. ЗА КОРИСНУ красу міста // Будівельник (Чернігів). – 1963. – 1 берез.

Прогресивні методи вільного планування та їх застосування в Чернігові.

18. РАЗМЕЩЕНИЕ жилищного строительства в городах // Жилищное строительство (Москва). – 1963. – №6. – С. 21 – 23.

1964

19. ЧЕРНИГОВ в прошлом, настоящем и будущем: (практика и перспективы реконструкции города). – Чернігів : Знання, 1964. – 44 с.

20. НЕКОТОРЫЕ особенности реконструкции исторических городов // Вопросы современного строительства и архитектуры. – К., 1964. – С. 40 – 43.

21. СВАРЯТЬСЯ за міх...: до уваги Уккранднаргоспу та Укрпрофради // Молода гвардія (Чернігів). – 1964. – 23 верес.

Співавт.: О. Скорина.

Про недоцільність будівництва вапняно-силікатного заводу в урочищі «Телячий острів».

22. ЧЕРНІГІВ [архітектура] // Українська радянська енциклопедія. – К., 1964. – Т. 16. – С. 140.

23. ЧЕРНІГІВСЬКА область [архітектура] // УРЕ. – К., 1964. – Т. 16. – С. 146.

24. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ колегіум // УРЕ. – К., 1964. – Т. 16. – С. 147.

25. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ Троїцький Іллінський монастир // УРЕ. – К., 1964. – Т. 16. – С. 148.

26. ЩОБ був Чернігів містом-садом // Деснян. правда. – 1964. – 22 лип.

Співавт.: А. Зоря, О. Корнев, С. Заболотний.

Етапи забудови та реконструкції м. Чернігова.

1965

27. ВІЧНИЙ пам'ятник: ніхто не забутий, ніщо не забуте // Молода гвардія. – 1965. – 28 трав.

Дискусія про місце розміщення монумента Вічної Слави в Чернігові.

28. ЗОДЧИЙ і природа: красуйтеся, міста і села! // Радянська Україна (Київ). – 1965. – 23 листоп. – С. 2.

Професія – ландшафтний архітектор.

29. КАМ'ЯНИЙ літопис сіверян // Знання та праця (Київ). – 1965. – №3. – С. 26 – 28.

Архітектура Чернігівщини.

30. МЕЛОДІЯ краси // Деснян. правда. – 1965. – 19 верес.

Погляд архітектора на гармонійне поєднання старих і нових споруд Чернігова.

1966

31. ОХОРОНЯТИ пам'ятники старовини // Деснян. правда. – 1966. – 19 листоп.

32. РАЗОЧАРОВАННАЯ Десна // Строительная газета (Москва). – 1966. – 17 апр.

Співавт.: А. Зоря, Ю. Полонський.

Про недоцільність розміщення заводу будівельних матеріалів у лугопарковій зоні Чернігова поблизу Телячого острова на Десні.

1967

33. БОРИСОГЛІБСЬКИЙ собор // Комсомольський гарт (Чернігів). – 1976. – 18 черв.

34. ДУМА про нашу славу [Чернігівський державний архітектурно-історичний заповідник] // Комс. гарт. – 1967. – 31 берез.

35. ЗНАЙОМТЕСЬ, проекти гербів // Деснян. правда. – 1967. – 26 лип.

Конкурс на кращий проект герба Чернігова.

36. НАЙДАВНІШІ свідки // Комс. гарт. – 1967. – 14 лип.

Давні кургани та поселення на території Чернігова.

37. ПАМ'ЯТНИКАМ старовини – увагу! // Шляхом комунізму (Чернігів). – 1967. – 15 квіт.

38. П'ЯТНИЦЬКА церква: о земле Сіверянська! // Комс. гарт. – 1967. – 22 верес.

39. РУЙНУЄТЬСЯ пам'ятник старовини: тривожний сигнал // Деснян. правда. – 1967. – 9 лип.

Храм початку XVIII ст. у с. Дігтярівка Новгород-Сіверського району.

40. СПАСЬКИЙ собор // Комс. гарт. – 1967. – 21 трав.

41. ТУТ був «Царьград». Спинись, людино! // Деснян. правда. – 1967. – 13 верес.

Готель в Чернігові, в якому зупинялися О. Пушкін та Т. Шевченко.

1968

42. ДЕ ПЛИНЕ Десна : путівник. – К. : Здоров'я, 1968. – 112 с.

Співавт.: С. С. Євтушенко, О. І. Нікіфоров, А. П. Носенко, В. П. Савченко, Ф. І. Коротков, В. Р. Литвинов, В. І. Морозов.

Рец.: Кушніренко Ю. Про місто над Десною: книги наших земляків / Ю. Кушніренко, Ф. Блоха // Комс. гарт. – 1970. – 3 лют. – С. 4.

43. АРХЕОЛОГІЧНІ знахідки в Чернігові // Деснян. правда. – 1968. – 16 січ.

Князівська гробниця кінця XI – початку XII ст.

44. ЗБЕРІГАЙМО скарби історії і культури [діяльність Товариства охорони пам'ятників історії та культури] // Деснян. правда. – 1968. – 24 груд.

Співавт.: Ф. М. Блоха.

45. НЕВМИРУЩИЙ фенікс: о землі Сіверянська! // Комс. гарт. – 1968. – 9 квіт.

Вклад українських архітекторів у відбудову Чернігова після Великої Вітчизняної війни.

46. ПІДЗЕМНІ палаци Чернігова // Комс. гарт. – 1968. – 17 жовт.

Про Антонієві печери на Болдиних горах.

1969

47. ЧЕРНІГІВ: іст.-архіт. нарис. – К. : Будівельник, 1969. – 80 с., іл., карт. (Міста УРСР). – Бібліогр.: с. 80.

Рец.: Яцура М. Архітектура Чернігова: нові книги / М. Яцура // Деснян. правда. – 1970. – 2 груд.

48. ЧЕРНІГІВ: нарис-путівник / укр. та англ. мовами ; фото В. Сичова і А. Карнабеда. – К. : Мистецтво, 1969. – 94 с.: іл.

49. ЧЕРНІГІВ: нарис-путівник / укр. та нім. мовами ; фото В. Сичова і А. Карнабеда. – К. : Мистецтво, 1969. – 94 с.: іл.

50. ЧЕРНИГОВ: очерк-путеводитель / русск. и фр. язык ; фото В. Сычова и А. Карнабеда. – К. : Мистецтво, 1969. – 94 с.: ил.

51. ЧЕРНИГОВ: очерк-путеводитель / русск. и исп. язык ; фото В. Сычова и А. Карнабеда. – К. : Мистецтво, 1969. – 94 с.: ил.

Рец.: Григор'єва Т. П'ятьма мовами / Т. Григор'єва // Деснян. правда. – 1970. – 3 берез.

52. ІСТОРІЇ сторінка: о землі Сіверянська! // Комс. гарт. – 1969. – 27 груд.

Історія Чернігівського Колегіуму та реставрація його будівлі архітектором М. М. Говденко.

53. ОХОРОНА, реставрація і використання пам'яток архітектури: стенограма // Питання пристосування пам'яток архітектури для сучасного використання: нарада від 22 вересня 1969 р. – Львів, 1969. – С. 49 – 55.

54. СВІДКИ історії – пам'ятники // Комс. гарт. – 1969. – 9 січ.

Чернігівська міська організація Українського Товариства охорони пам'ятників історії і культури.

1970

55. ПАМ'ЯТНИКИ архітектури XI – XIX ст. в Чернігові: (науково-методична розробка тематичної екскурсії). – Чернігів, 1970. – 29 с.

56. ВИВЧЕННЯ стародавнього Чернігова // Український історичний журнал (Київ). – 1970. – №1. – С. 157 – 158.

Співавт.: І. І. Єдомаха.

57. ДИВОСВІТ // Робітнича газета (Київ). – 1970. – 26 верес.

Стан та реставрація історичних пам'яток Чернігова.

58. ДРУГЕ життя обеліска: пам'ятники історії і культури Чернігівщини // Деснян. правда. – 1970. – 19 верес.

Пам'ятник М. М. Коцюбинському в Чернігові, встановлений на могилі письменника в 1930 р.

59. ЗБЕРІГАТИ народні скарби // Деснян. правда. – 1970. – 6 січ.

Георгіївська церква в Седневі.

60. МИНУЛЕ і сучасне // За комуністичну працю (Чернігів). – 1970. – 28 серп.

61. ШЛЯХ до таємниць історії: [діяльність Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури по вивченню печер на Болдиних горах] // Пам'ятки України (Київ). – 1970. – №1. – С. 15 – 17.

1971

62. АРХИТЕКТУРА Черниговщины XI – XIX ст. с таблицей «Памятники архитектуры Черниговщины XI – XIX вв. – Чернігів : Знання, 1971. – 62 с.

63. ЛЮБЕЧ – місто літописне: о земле Сіверянська! // Комс. гарт. – 1971. – 22 лип.

64. НОВЕ життя пам'ятника: [М. Коцюбинському в Чернігові] // Пам'ятки України. – 1971. – №2. – С. 46.

Встановлений на могилі письменника. Скульптори Ф. А. Коцюбинський, С. С. Андрейченко, архітектор Я. Ф. Ковбаса.

65. ОХОРОНЦІ народних скарбів: [первинні організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури на Чернігівщині] // Деснян. правда. – 1971. – 16 берез.

66. ЩЕ РАЗ про «небезпечні сходи» [реконструкція Дитинця в Чернігові] // Комс. гарт. – 1971. – 28 верес.

1972

67. КУРГАНИ, кургани...: берегти пам'ятники історії краю [діяльність Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'ятників історії та культури] // Деснян. правда. – 1972. – 25 черв.

68. МИНУЛЕ і сучасне стародавнього центру Чернігова – дитинця [етапи забудови] // Укр. іст. журн. – 1972. – №3. – С. 88 – 96.

69. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ дитинець: о земле Сіверянська // Комс. гарт. – 1972. – 25 січ.

1973

70. АРХІТЕКТУРА Чернігівщини в акварелях Л. Б. Могучова: каталог виставки. Нові надходження до колекції Чернігівського архітектурно-історичного заповідника. – Чернігів : Десна, 1973. – 1 розг. арк.

Співавт.: А. К. Адруг.

71. ЗАЛИШКИ епохи бронзи: [в урочищі Ялівщина м. Чернігова] // Пам'ятки України. – 1973. – №1. – С. 38 – 39.

72. КАКОЙ быть площади? (Заметки архитектора) // Рабочая газета (Киев). – 1973. – 7 февр. – С. 4.

Чи буде збережено на Червоній площі унікальний чернігівський клінкер?

1974

73. КУЛЬТУРА і побут Придніпровської Русі XI – XII ст. в творчості художників, архітекторів: проспект виставки. – Чернігів, 1974. – 1 розг. арк.

Співавт.: А. К. Адруг.

74. ПАМ'ЯТКИ архітектури України в творчості Ю. І. Химича : каталог виставки. Нові надходження до колекції Чернігівського архітектурно-історичного заповідника. – Чернігів, 1974. – 1 розг. арк.

Співавт.: А. К. Адруг.

75. ПЛАНИРОВКА и застройка Чернигова. (Развитие и проблемы преэмественности архитектурно-планировочной структуры исторического города): автореф. дис. канд. архит. – Л., 1974. – 23 с., ил.

76. «ДЕ БОЛДИНИ дримали тихі гори...» // Деснян. правда. – 1974. – 28 верес.

Співавт.: А. К. Адруг.

Історія Троїцького монастиря в Чернігові.

1975

77. НОВЕ життя пам'яток архітектури: о землі Сіверянська // Комс. гарт. – 1975. – 4 листоп.

Спаський, Борисоглібський, Успенський, Троїцький собори та П'ятницька церква в Чернігові.

78. ПАМ'ЯТНИК М. М. Попудренку // Деснян. правда. – 1975. – 2 листоп.

Проект пам'ятника, встановленого поблизу Чернігівської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка.

79. СУВЕНИР на потоці // Известия (Москва). – 1975. – 2 дек.

Ініціатива Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії і культури щодо відродження народних ремесел та чернігів. клінкеру.

80. ЯКИМ бути Стрижню // Деснян. правда. – 1975. – 25 жовт.

Про благоустрій р. Стрижень в Чернігові.

1976

81. АРХИТЕКТУРНЫЕ и археологические памятники Черниговщины / авт. текста А. Карнабед ; худ. В. Селиванов, А. Куликов. – М. : Турист, 1976. – 15 с., ил.

82. ЧЕРНІГІВ. Пам'ятки архітектури XI – XIX сторіч. – К. : Будівельник, 1976. – [Комплект з 9 буклетів]. – (Пам'ятки архітектури України).

Рец.: Адруг А. Запрошення до знайомства // Деснян. правда. – 1976. – 14 верес.

83. АРХІТЕКТОР, художник [А. Є. Білогруд (1875-1933)] // Деснян. правда. – 1976. – 9 квіт.

Співавт.: А. К. Адруг.

84. ЗА ІНІЦІАТИВОЮ секції // Пам'ятки України. – 1976. – №2. – С. 9 – 11.

Невідомі або призабуті споруди, виявлені секцією пам'яток архітектури Чернігів. обл. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури.

85. ЗБЕРЕЖЕННЯ і використання пам'яток історії та культури Чернігова на новому етапі // Тембр (Чернігів). – 1976. – 30 січ.

86. НОВЕ життя пам'яток архітектури Чернігова // Тембр. – 1976. – 11 черв.

87. ОХОРОННІ зони Чернігова // Деснян. правда. – 1976. – 4 черв.

Про охорону визначних пам'яток архітектури.

88. ТВОРЧЕСТВО архитектора-художника А. Е. Белогруда // Строительство и архитектура. – 1976. – №8. – С. 37 – 40.

Співавт.: А. К. Адруг.

Автор проекту реставрації палацу К. Г. Розумовського в Батурині, а також проектів споруд у Качанівці та Парафіївці Ічнянського р-ну.

1977

89. З ЧОГО починалася залізниця // Деснян. правда. – 1977. – 5 квіт.

Про заміну останнього семафора на світлофор на ділянці «Чернігів – Янів».

90. ЗБЕРЕГТИ пам'ятку // Деснян. правда. – 1978. – 21 трав.

Архітектурні пам'ятки в Ладані, Полонках, Білорічиці, Вороньках.

91. ІНТЕРЕСИ суспільства – інтереси кожного // Комс. гарт. – 1977. – 5 лип.

Збереження пам'яток архітектури та історії на Чернігівщині.

92. МЕМОРИАЛ Слави Черниговщини: пам'ятники архітектури // Строительство и архитектура. – 1977. – №3. – С. 32 – 34.

Співавт.: А. П. Макаров, А. И. Боровик.

93. ПРАДАВНІХ днів народний геній // Деснян. правда. – 1977. – 18 листоп.

Про роботу Чернігівського архітектурно-історичного заповідника.

1978

94. ГЕРБИ на будинку // Деснян. правда. – 1978. – 13 верес.

Історія міст Чернігівської губернії, втілена у гербах.

95. ЗА ОКНОМ – шум леса // Рабочая газ. – 1978. – 17 юня.

Питання забудови Лісковиці з врахуванням пам'яток природи та культури.

96. НЕЗГАСИМЕ полум'я // Деснян. правда. – 1978. – 14 січ.

Ескізні проекти пам'ятних знаків у спалених у роки Великої Вітчизняної війни селах Чернігівщини.

97. ПРАДАВНІХ днів народний геній... // Вітчизна (Київ). – 1978. – №1. – С. 216 – 218.

Храми Чернігова.

98. ЩЕ РАЗ про чистоту Десни // Деснян. правда. – 1978. – 13 черв.

1979

99. КАТАЛОГ творів, які демонструються на виставці «Народне та декоративно-ужиткове мистецтво Чернігівщини XIII – XIX ст.». – Чернігів, 1979. – 11 с.

Співавт.: А. К. Адруг, В. А. Левченко, М. В. Сіробаба.

100. З ІСТОРІЇ міст // Деснян. правда. – 1979. – 25 листопа.

Про «заштатні міста» та герби населених пунктів Чернігівщини другої половини XVIII – початку XIX ст. (Чернігів, Березне Менського р-ну, Короп).

101. СВДОК незабутньої події: «Моя батьківщина – СРСР»: знайомимо з об'єктом // Комс. гарт. – 1979. – 10 люта. Спаський собор у Чернігові.

102. ЧИ ЗАВАЖАЄ пам'ятка? // Культ. і життя (Київ) – 1979. – 13 груд.

Про архітектурні пам'ятки Одеси.

1980

103. КАТАЛОГ призведений, которые демонстрируются на выставке «Творчество архитектора-художника Григория Кирилловича Ткаченко». Акварели из серии «Живописная Украина». – Чернигов : Облполиграфиздат, 1980. – 8 с.

Співавт.: Л. М. Попова, К. П. Тищенко.

104. КАТАЛОГ творів, які демонструються на виставці «Стародавня Русь в творчості М. А. Македонського», присвяченій 600-річчю Куликівської битви. – Чернігів : Облполіграфвидав, 1980. – 9 с.

Співавт. : Л. М. Попова, К. П. Тищенко.

105. КАТАЛОГ творів, які демонструються на виставці «Творчість архітектора-художника Георгія Кириловича Ткаченка». Акварели з серії «Мальовнича Україна». – Чернігів : Облполіграфвидав, 1980. – 8 с.

Співавт.: Л. М. Попова, К. П. Тищенко.

106. ЧЕРНІГІВ: архітектурно-історичний нарис. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Будівельник, 1980. – 128 с. – Бібліогр.: с. 125 – 126.

Рец.: Пулінець П. Нарис про Чернігів / П. Пулінець // Деснян. правда. – 1980. – 20 серп.

Зільберман Е. Нарис про Чернігів: книги наших земляків / Е. Зільберман // Під прапором Леніна (Ніжин). – 1981. – 31 січ. – С. 3 – 4.

Блоха Ф. Обрії Чернігова: серед книг / Ф. Блоха // Культура і життя. – 1981. – 12 лип.

107. ОДЕСЬКІ враження // Комс. гарт. – 1980. – 3 черв.

Архітектура Одеси.

108. ОХРАННЫЕ работы в Чернигове [возле Екатерининской церкви] // Археологические открытия 1979 года. – М., 1980. – С. 279 – 280.

Співавт.: В. П. Коваленко.

109. У ФІЛАЛІ [Новгород-Сіверський філіал Чернігівського державного архітектурно-історичного] заповідника // Радянське Полісся (Новгород-Сіверський). – 1980. – 31 трав.

Співавт.: В. М. Гагін.

110. РЕЦ.: Живлющі джерела // Культ. і життя. – 1980. – 30 жовт. – Рец. на кн.: Асеев Ю. С. Джерела. Мистецтво Київської Русі / Ю. С. Асеев – К. : Мистецтво, 1980. – 214 с. – (Нариси з історії українського мистецтва).

1981

111. АРХИТЕКТУРНО-археологические исследования в Чернигове [на территории древнего Детинца и Троицкого монастыря] // Археологические открытия 1980 года. – М., 1981. – С. 253 – 256.

112. МОЖЕ стати вулиця музеєм [Рози Люксембург] // Комс. гарт. – 1981. – 26 листоп.

На вулиці збереглися будинки, в яких жили учасники революційних подій 1917 р. О. Зубок та В. Яременко.

113. СПАДЩИНА у дереві і камені // Деснян. правда. – 1981. – 3 січ.

Історико-культурні пам'ятки м. Чернігова: будинок оціночно-статистичного бюро, будинок губернатора та пам'ятка земляної архітектури і археології – курган ІХ – Х ст.

1982

114. АКВАРЕЛИ, графіка художника Леоніда Борисовича Могучева : Каталог произведений, експонуємых на выставке, посвященной 1075-летию летописной истории Чернигова. – Чернигов : Облполиграфиздат, 1982. – 11 с.

Співавт.: Р. М. Боголюб, М. В. Серобаба.

115. А ПАМ'ЯТКА руйнується... // Деснян. правда. – 1982. – 19 верес.

Будинок О. Рахманової-Волконської, дочки декабриста С. Волконського. Споруджений в 1878 р. у с. Білоріччя Прилуцького району за проектом російського архітектора О. Ягна.

116. ВИДАТНИЙ реставратор [П. Д. Барановський]: роки і люди // Деснян. правда. – 1982. – 16 лют.

Архітектор-реставратор, під керівництвом якого було відроджено П'ятницьку церкву в Чернігові.

117. СТОРІЧЧЯ, в камінь перелиті // Деснян. правда. – 1982. – 25 серп. ; Комуніст (Слов'янськ Донецької обл.). – 1982. – 7 серп.

Про Чернігів. держ. архіт.-істор. заповідник.

118. ЧТОБЫ не было поздно // Правда Украины (Киев). – 1982. – 5 авг.

Відгук на лист про охорону природи у заплаві Десни.

1983

119. АРХИТЕКТУРНЫЕ памятники Чернигова, Новгорода – Северского / фото А. Тасица, А. Ягудева ; худ. М. Каширин. – М. : Турист, 1983. – 15 с.

120. ПО ЧЕРНИГОВЩИНЕ: краткий путеводитель. – К. : Реклама, 1983. – 64 с.

Співавт.: В. А. Карнабед.

121. ДРЕВНЕРУССКОЕ ожерелье // Строительство и архитектура. – 1983. – №10. – С. 12 – 16.

Співавт.: М. І. Барановський.

122. НАЙДАВНІШІ монументи: реліквії землі Сіверської // Деснян. правда. – 1983. – 23 серп.

Кургани «Чорна могила», «Гульбище» та «Безіменний» в Чернігові.

123. НЕТЛЕННАЯ красота: места заповедные // Рабочая газ. – 1983. – 11 мая.

124. НЕТЛІННА краса: місця заповідні // Робітничая газ. – 1983. – 11 трав.

Охорона пам'яток архітектури в Чернігові.

1984

125. ВЫСТАВКА «Архитектура и ремесло Черниговщины эпохи Киевской Руси». – К. : Реклама, 1984. – [12] с.; фото.

Співавт.: О. І. Травкіна, С. М. Луговський, А. С. Тащиць.

126. ПАМЯТНИКИ истории и культуры Черниговской области: (аннот. указ. лит.) / Чернигов. обл. орг. Укр. об-ва охраны памятников истории и культуры; сост. Л. В. Студьнова при участии А. Ю. Жабинской, О. А. Ищук ; науч. консультанты: А. А. Карнабед, В. П. Коваленко, С. М. Мельник. – Чернигов, 1984. – 99 с.

127. АРХІТЕКТУРНІ скарби і сучасність // Деснян. правда. – 1984. – 18 лип.

Про діяльність Чернігів. іст.-архіт. заповідника.

128. ДИВОСВІТ народного мистецтва // Рад. Полісся. – 1984. – 30 черв.

Співавт.: Р. М. Боголюб.

Експозиція декоративних розписів М. та Ф. Приймаченків, М. Буряк, І. та С. Гоменюк, Р. та Ю. Палецьких, Ф. Панька, І. Шостак в Новгород-Сіверському філіалі Чернігівського держ. іст.-архіт. заповідника.

129. «ЛІТОПИС у дереві й камені» // Деснян. правда. – 1984. – 21 лип.

Виставка творів художника Є. Г. Гаврилова.

130. ПАМ'ЯТКИ архітектури та мистецтва Чернігівщини. Виявлення, облік, вивчення та використання // Матеріали до Зводу пам'яток історії та культури СРСР по Українській РСР. – К., 1984. – Вип. 1. – С. 125 – 127.

131. РОЗПОВІВ сімейний альбом // Деснян. правда. – 1984. – 24 лип.

Г. Г. Рашевська (сестра укр. живописця і скульптора І. Г. Рашевського) – автора музики до популярної пісні на слова О. Навроцького «Есть на Волге утес».

132. СЕРЕДНЬОВІЧНІ графіті Стародавнього Чернігова // Матеріали до Зводу пам'яток історії та культури СРСР по Українській РСР. – К., 1984. – Вип. 1. – С. 59.

Співавт.: Л. М. Заброда.

1985

133. ВІДРОДЖЕННЯ // Деснян. правда. – 1985. – 21 трав.

Відбудова Чернігова після Великої Вітчизняної війни за проектом Н. Ф. Панчука.

134. ДЕЯКІ питання вивчення архітектурно-археологічних об'єктів // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства (грудень 1985 р.): тези доп. – Чернігів, 1985. – С. 114 – 116.

135. ДОСЛІДНИК, архітектор [Г. В. Борисович] : до 800-річчя «Слова...» // Деснян. правда. – 1985. – 25 січ.

Науковий співробітник Центрального наук.-дослід. ін-ту теорії, історії та перспективних проблем архітектури, автор науково-творчих реконструкцій міст-сучасників «Слова о полку Ігоревім».

136. ПЕРЛИНА в намисті Славутича // Деснян. правда. – 1985. – 18 січ.

Новгород-Сіверський включений в туристичний маршрут «Намисто Славутича».

137. ПЕРСПЕКТИВИ охорони пам'яток архітектури в м. Чернігові // Проблеми охорони і використання пам'яток архітектури в умовах сучасного міста: тези доп. респ. наук.-практ. семінару. – Львів, 1985. – С.106 – 108.

138. ПІДЗЕМНІ таємниці Валу // Деснян. правда. – 1985. – 21 серп.

Пам'ятки на території Дитинця у Чернігові.

139. СУЧАСНІСТЬ і історія // Деснян. правда. – 1985. – 31 груд.

Вулиця М. Горького у Чернігові.

140. ЦО ХОВАЮТЬ в собі «капітелі» Борисоглібського собору // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства (грудень 1985 р.): тези доп. – Чернігів, 1985. – С. 122 – 123.

1986

141. АРХИТЕКТУРА Черниговщины (XI – XX вв.) // Материалы к Своду памятников истории и культуры на-

родов СССР по Украинской ССР. – К., 1986. – Вып. 4. – С. 55 – 80.

1987

142. ВРЕМЕНИ неподвластно – Eternally beautiful: фотоальбом / сост., фото В. Школьного ; вступ. ст. Е. Подшибиткиной, В. Фоменко ; науч. комментарии А. Карнабеда. – К. : Мистецтво, 1987. – 131, [65] с., ил.

Архітектурні пам'ятки Чернігова та Новгород-Сіверського.

143. БЕЗ ГІГАНТОМАНІЇ // Культ. і життя. – 1987. – 9 трав.

Розгляд проектних пропозицій архітектора А. Ігнащенка, скульпторів В. Борисенка, М. Білика по створенню Меморіалу спалених сіл в м. Корюківці.

144. ДЛЯ МАЙБУТНІХ поколінь // Деснян. правда. – 1987. – 22 трав.

Чернігівщина включена в систему екскурсійно-туристичного маршруту «Намісто Славутича».

145. ЗА СТРАТЕГІЄЮ прискорення // Пам'ятки України. – 1987. – №3. – С. 2.

Проблеми Чернігівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

146. НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ и фондовая работа в ЧГАИЗе за 20 лет // Тезисы Черниговской обласной научно-методической конференции, посвященной 20-летию Черниговского архитектурно-исторического заповедника (сентябрь 1987 г.). – Чернигов, 1987. – С. 7 – 9.

147. НЕ РОЗМИНУТИСЬ з історією // Комс. гарт. – 1987. – 28 трав.

Організація поста №1 у Чернігові біля Вічного Вогню Слави.

148. СТРАСТИ вокруг Лесковицы: резонанс // Правда Украины. – 1987. – 9 дек.

Відгук на публікації газети від 4 і 6 жовтня 1987 р. щодо забудови Лісковиці в Чернігові.

149. ЯКЕ Ж то свято? Перебудова: читач пропонує, критикує, ділиться досвідом // Культ. і життя. – 1987. – 27 верес.

Роздуми після проведення Днів архітектури в Чернігові.

1988

150. ЧЕРНИГОВСКИЙ государственный архитектурно-исторический заповедник / фото А. Карнабеда. – Чернигов : Облполиграфиздат, 1988. – 31 с.

151. ДЕ Ж урочище «Городок» [в Чернігові]? // Пам'ятки України. – 1988. – №1. – С. 26 – 27.

152. «КІНЦЕВИЙ» результат архітектурно-археологічних досліджень (з досвіду Чернігівського державного архітектурно-історичного заповідника) // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства (грудень 1988 р.): тези доп. – Чернігів ; Ніжин, 1988. – Вип. II. – С. 112 – 114.

153. ЛИШЬ бы застроиться // Советская культура (Москва). – 1988. – 14 мая. – С. 6.

Дискусія з приводу забудови Лісковиці.

154. НАСТАИВАЮ // Архитектура. – 1988. – №16. – авг.

Доля приміщення комплексу торговельного обслуговування «Полісся».

155. НОВЫЕ данные о памятниках Чернигова XI – XII вв. // Древнерусское искусство. Художественная культура X – первой половины XIII вв. – М., 1988. – С. 31 – 40.

156. ПЕЙЗАЖІ [пам'яток архітектури] Юрія Химича
// Деснян. правда. – 1988. – 6 лип.

Випускник архітектурного ф-ту Київ. інж.-буд. ін-ту створив серію пейзажів пам'яток архітектури Росії, України, Прибалтики, Середньої Азії і, зокрема, Чернігова.

157. І... БУЛЬДОЗЕР байдужості: з останньої пошти
// Комс. гарт. – 1988. – 7 жовт. – С. 9.

Протистояння Чернігівської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури й управління архітектури Чернігова щодо подальшої долі старовинного будинку, в якому у 1910 – 1912 рр. був розміщений притулок для дітей-сиріт.

158. УКРАЇНСЬКИЙ модерн кінця ХІХ – початку ХХ ст. та житлове будівництво з дерева на Чернігівщині
// Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства (грудень 1988 р.): тези доповідей. – Чернігів; Ніжин, 1988. – Вип. II. – С. 115 – 116.

Співавт. М. І. Каленський.

1989

159. АРХИТЕКТУРНО-ПЛАНИРОВОЧНЫЕ вопросы преэственности развития города // Вторая Всесоюзная конференция по историческому краеведению: тез. докл. – Пенза, 1989. – С. 259 – 260.

160. МОЛОДЬ і пам'ятки архітектурно-мистецької спадщини // Четверта республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства: тези доп. – К., 1989. – С. 509 – 510.

161. ПАМ'ЯТЦІ дерев'яної архітектури триста років
// Деснян. правда. – 1989. – 1 лют.

Будинок настоятеля Єлецького монастиря в Чернігові.

162. СТАРИЙ Чернігів // Чернігівський вісник (Чернігів). – 1989. – 14 груд. – С. 8.

Про експозицію виставки «Старий Чернігів» до 1300-річчя міста.

163. ЧЕРНІГІВ. П'ять кутів // Чернігів. вісн. – 1989. – 23 листоп. – С. 6.

План оновлення площі.

Рец.: Красиве і корисне: огляд листів // Чернігів. вісн. – 1990. – 15 лют. – С. 7.

1990

164. ШКОЛЬНИЙ В. В. Чернігів – 1300 : фотоальбом / В. В. Школьний, Н. В. Кузнецова. – К. : Мистецтво, 1990. – 208 с., іл. – Текст укр. та рос. мовами.

Наукові коментарі до фотографій пам'яток архітектури, історії, мистецтва Чернігова А. А. Карнабеда.

165. АРХІТЕКТУРНО-АРХЕОЛОГІЧНІ дослідження і реконструкція історичного міста [Чернігова]: за результатами дослідження 1989 року // Охорона та охоронні дослідження пам'яток археології на Україні. – Вінниця, 1990. – С. 39 – 41.

166. В ОДЕЖІ минулих віків: до 1300-ліття Чернігова // Комс. гарт. – 1990. – 6 січ. – С. 7.

Виставка «Старий Чернігів» у Чернігів. держ. архіт.-іст. заповіднику.

167. «ВИТВІР мистецтва?» // Деснян. правда. – 1990. – 17 серп.

Впорядкування скверу ім. М. Попудренка у Чернігові.

168. [ВІДГУКИ на листи]: з останньої пошти // Комс. гарт. – 1990. – 31 берез. – С. 2.

Про збереження унікального обличчя древнього Чернігова.

169. ДЕЩО про міський колорит // Деснян. правда. – 1990. – 20 лип.

Дисгармонія в історичному обличчі міста – під час ремонтно-реставраційних робіт не витримується колористичне рішення пам'яток архітектури.

170. І ЗНОВУ про чернігівські кургани // Чернігів. вісн. – 1990. – 12 лип.

171. КОЛИ і як святкуватимемо? // Деснян. правда. – 1990. – 25 берез.

Святкування 1300-річчя Чернігова.

172. РОЗДУМИ біля Спаського собору // Деснян. правда. – 1990. – 15 трав.

Співавт.: Є. Сидельников.

173. [СВОБОДУ МЖК – що це означає на ділі]: з останньої пошти // Комс. гарт. – 1990. – 22 груд. – С. 2.

Фізкультурно-оздоровчий комплекс на П'яти кутах.

174. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ Дитинець: яким йому бути? // Чернігів. вісн. – 1990. – 31 трав. – С. 2.

175. ЯК ВРЯТУВАТИ Лісковицю? // Комс.гарт. – 1990. – 18 серп.

1991

176. ВАНДАЛІЗМ – по-міськвиконкомівськи // Комс. гарт. – 1991. – 5 жовт. – С. 2.

Як зупинити руйнування історичних пам'яток Чернігова?

177. З ОСТАННЬОЇ пошти [будинок Рашевського в небезпеці] // Комс. гарт. – 1991. – 31 берез.

178. НАЙКРАЩИЙ вихід – Масани: відлуння // Чернігів. відом. – 1991. – 19 – 25 лип. – С. 2.

Будівництво нового житлового масиву.

179. НЕ ПЛАКАТИ, діяти треба: резонанс [передача П'ятницької церкви у Чернігові Православній Церкві] // Чернігів. вісн. – 1991. – 17 жовт. – С. 2.

180. СИВОЧОЛЕ наше місто...: сучасний погляд на план Чернігова 1908 року // Чернігів. відом. – 1991. – 22 – 28 лют. – С. 6.

181. СПРАВА не тільки в назві [вулиць м. Чернігова] // Чернігів. відом. – 1991. – 1 – 7 лют. – С. 3.

182. ТРАСА через...храм: як у Чернігові зневажають старожитності // Культ. і життя. – 1991. – 1 черв.

183. ХРИСТИЯНСКИЙ храм. Символика архитектурних форм. Эволюция, типы храмов // XVIII Международный конгресс византинистов: тез. докл. – М., 1991. – С. 517 – 518.

184. ХТО РУЙНУВАВ дзвіницю Параскеви? // Комс. гарт. – 1991. – 2 листоп. – С. 11.

П'ятницька церква у Чернігові.

185. ШЛЯХ вздовж залізниці // Чернігів. відом. – 1991. – 13 – 19 груд.

Про створення автомагістралі вздовж залізниці в Чернігові.

186. ЩЕ РАЗ про «сім разів відміряй» // Черніг. відом. – 1991. – 4 – 10 жовт.

Про раціональне використання звільнених споруд в місті.

187. ЯКИМ бути місту?: (Дещо про статус та нову концепцію розвитку Чернігова) // Чернігів. відом. – 1991. – 31 трав.; 6 черв. – С. 4.

1992

188. АЛППЄВІ (нові) печери в Чернігові – підземний музей народного мистецтва: де Болдині дрімають тихі гори // Гарт (Чернігів). – 1992. – 11 груд. – С. 4 – 5.

189. ДЕ БОЛДИНІ дрімають тихі гори... // Гарт. – 1992. – 10 лип. – С. 5.

Інформація про підготовлену до друку книгу А. А. Карнабеда та Г. О. Кузнецова «Таїни Болдиних гір».

190. ДЕ ТВОЇ, Антонію, печери? // Гарт. – 1992. – 18 верес. – С. 4 – 5.

Варіант наукової реконструкції печер IX – XIII ст.

191. ЖИТЛА нема, а будинки руйнуються: резонанс // Чернігів. вісн. – 1992. – 4 верес. – С. 3.

192. НЕ ЗНИЩУЙМО історії: Чернігову – 1300 // Гарт. – 1992. – 4 верес. – С. 5.

193. НЕКРОПОЛЬ Єлецького монастиря // Старожитності (Київ). – 1992. – №1. – С. 10.

194. НОВЫЕ открытия в Елецком монастыре XI – XVIII вв. в Чернигове // Архітектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 114 – 116.

195. ПОКАЗУХА // Гарт. – 1992. – 7 серп. – С. 6.

Неприпустимість знищення історичного середовища на прикладі будинку Рашевських у Чернігові.

196. РЯТІВНИК Параскеви П'ятниці [архітектор-реставратор П. Д. Барановський] // Чернігів. відом. – 1992. – 7 – 13 лют. – С. 5; 14 – 20 лют. – С. 5.

197. СПЛЯТЬ кургани: де Болдині дримають тихі гори // Гарт. – 1992. – 24 лип. – С. 5.

Земляні споруди-кургани IX – поч. XI ст. у Чернігові.

198. ЧЕРНІГІВСЬКІ храми: які були, які є і які можуть бути // Чернігів. відом. – 1992. – 23 – 29 жовт. – С. 6.

199. ЧЕРНІГІВСЬКОМУ державному архітектурно-історичному заповіднику 25 років // Архітектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 5 – 7.

200. ЧОРНА могила // Гарт. – 1992. – 21 серп. – С. 8 – 9.

Проект реконструкції кургану «Чорна могила»
Б. П. Семенка.

201. ЩЕ РАЗ про шлях вздовж залізниці, або чому не вирішуються транспортні проблеми Чернігова // Чернігів. відом. – 1992. – 7 – 13 серп. – С. 2.

1993

202. АРХІТЕКТУРА майбутнього. Що це? // Чернігів. відом. – 1993. – 4 черв. – С. 2.

Конкурс проектів.

203. ВІДРОДИТИ в первісному вигляді // Деснян. правда. – 1993. – 6 квіт.

Пожежа в кінотеатрі ім. Щорса у Чернігові та її наслідки.

204. ГОРОДИ під вікнами // Деснян. правда. – 1993. – 29 квіт.

Земельні ділянки в межах міста.

205. «ДЛЯ ДУШІ і тіла»: відлуння // Чернігів. відом. – 1993. – 15 січ. – С. 3.

Одночасне введення в дію не лише житлових будинків, а й усієї соціально-культурної і побутової інфраструктури.

206. ЗА НОВИЙ статус і концепцію міста: п'ятнадцята сесія міської ради // Чернігів. відом. – 1993. – 9 квіт.

207. ЗАРАДИ чого ж наша боротьба, наша праця? // Чернігів. відом. – 1993. – 13 серп. – С. 2.

Винесення за місто виробничих приміщень меблевої фабрики.

208. ЗНОВУ «залишковий принцип»? На трибуну сесії Чернігівської обласної ради // Деснян. правда. – 1993. – 11 січ.

Щодо «Проекту плану економічного і соціального розвитку області на 1993 рік».

209. МЕДУЧИЛИЩЕ – коледж – університет // Чернігів. відом. – 1993. – 8 жовтня. – С. 2.

Чернігівське медучилище сьогодні і завтра.

210. «НАС БУЛО двоє...»: де Болдині дримають гори // Гарт. – 1993. – № 37. – С. 4 – 5.

Відкриття «Західної» печери Троїцько-Іллінського архітектурно-художнього та історико-ландшафтного ансамблю XI – XIII ст. А. Карнабедом та Г. Кузнецовим.

211. НЕ РУБАЙТЕ, мужики, не губіть!.. // Чернігів. відом. – 1993. – 7 трав.

Знищення найстарішої пам'ятки природи та історії – дуба-велетня віком понад 700 років.

212. СВЯТО визволення [Чернігова]: як його відзначити: точка зору // Деснян. правда. – 1993. – 31 лип.

213. ЩО ФІНАНСУВАТИ в першу чергу? // Деснян. правда. – 1993. – 1 черв.

1994

214. АРХІТЕКТУРНО-ДЕПУТАТСЬКІ роздуми, або дещо про наболіле: на перехресті думок // Деснян. правда. – 1994. – 22 січ. – С. 2.

Огляд депутатської діяльності А. Карнабеда.

215. БУДЕ культура – буде багатство // Гарт. – 1994. – 25 берез.– С. 8 – 9.

Передвиборна програма кандидата в народні депутати України А. Карнабеда.

216. ЛЕГЕНДИ, легенди...: що ховає в собі Чернігівський дитинець-фортеця? // Гарт. – 1994. – 29 квіт. – С. 5.

217. ЗБАГАТИМО душі красою // Гарт. – 1994. – 12 серп. – С. 6.

Історія зруйнованого храму Різдва Богородиці в Чернігові.

218. МАЛЕНЬКА перлина великої архітектури: як зробити, аби вона заблищала ще виразніше? // Гарт. – 1994. – 21 жовт. – С. 5.

Історія будинку Дворянського поземельного та селянського банку.

219. ОЙ, ТЕ колесо млинове...: спадщина // Деснян. правда. – 1994. – 21 черв. – С. 2.

З історії села Халявин.

220. ОЧИМА наших дітей // Чернігів. відом. – 1994. – 27 трав.

Виставка-конкурс «Пам'ятки архітектури та пам'ятні місця в творчості молоді міста».

221. ПОВЕРНЕМО сади у місто // Деснян. правда. – 1994. – 23 квіт.

Розподіл земельних ділянок у межах міста.

222. Про лікарів Полторацьких // Чернігів. відом. – 1994. – 13 трав. – С. 3.

Меморіальний будинок цієї родини у Чернігові – пам'ятка історії та культури ХІХ – поч. ХХ ст.

223. ТАЄМНИЦІ царських врат: міжнародний день музеїв // Деснян. правда. – 1994. – 17 трав.

Борисоглібський собор.

224. ЧИ МОЖНА вважати джентльмена джентльменом, якщо він поступився чужим місцем... і не дамі? // Гарт. – 1994. – 2 верес. – С. 6.

Обґрунтування недоцільності забудови охоронної зони пам'ятки старовини – маєтку Глебових в Чернігові.

1995

225. АЛЛЕЯ Героев в Чернигове // Черниговский полдень (Чернигов). – 1995. – 7 сент.

226. БУЛЬДОЗЕРОМ по ... пам'яті: з редакційної пошти // Деснян. правда. – 1995. – 13 лип.

Урочище «Рашевщина».

227. ВІДПОВІДАЮЧИ на запитання читачів: [архітектура Чернігова XVII – XVIII ст.] // Чернігів. відом. – 1995. – 3 берез. – С. 4.

228. ЗЕМЛЯ Чернігова – скільки вона коштує? // Сіверщина (Чернігів). – 1995. – 14 лип.

229. ЗДЕСЬ будет город-сад? (грустные размышления) // Чернигов. полдень. – 1995. – 1 июня.

Зелені насадження в Чернігові.

230. КАТАСТРОФА?! Відлуння // Новые Черниговские ведомости (Чернигов). – 1995. – 15 март. – С. 3.

Загроза зсувів при забудові Лісковиці.

231. НАДО собирать то, что осталось // Чернигов. полдень. – 1995. – 6 июля.

Архітектура Чернігова.

232. НЕРАСТОРЖИМОЕ единство // Чернигов. полдень. – 1995. – 7 дек. – С. 4.

Ювілеї відомих музикантів М. С. Березовського, А. Л. Веделя, Д. С. Бортнянського.

233. О ЧЕМ и почему умалчивает депутат // Новые Чернигов. ведомости. – 1995. – 8 сент. – С. 2.

Про забудову Лісковиці.

234. ОБЛИЧЧЯ міста // Літературний Чернігів (Чернігів). – 1995. – №7. – С. 108 – 109.

Уривок з концепції «Чернігів: яким йому бути та як в ньому жити?»

235. ТАЄМНИЦІ Болдиних гір (Нариси перший – четвертий) // Сіверянський літопис. (Чернігів) – 1995. – №3. – С. 33 – 40; №4. – С. 22 – 22; №5. – С. 14 – 27; №6. – С. 12 – 27.

Нариси про кургани й підземелля на Болдиних горах у Чернігові.

236. ТРАГЕДИЯ Дмитрия Лизогуба и усадьбы Лизогубов в Чернигове: (к 145-летию со дня рождения Д. Лизогуба и 10-летию начала уничтожения усадьбы Лизогубов в Чернигове) // Чернигов. полдень. – 1995. – 10 авг. – С. 2.

237. ЧОМУ ми бідні: листи читачів газети // Сіверщина. – 1995. – 4 листоп.

Опубліковано під псевдонімом «Несторонній спостерігач».

238. ЩЕ РАЗ про Лісковицю: повертаючись до надрукованого // Гарт. – 1995. – 19 трав. – С. 3.

1996

239. ВОЗВРАЩЕННАЯ реликвия [Евангелие]: Общество. Культура. Религия // Чернигов. полдень. – 1996. – 1 февр. – С. 4; 8 февр. – С. 4.

240. ДОМ Платона Яснопольского: неизвестные страницы истории архитектуры Чернигова // Вал (Чернигов). – 1996. – 18 жовт. – С. 3.

Зразок житлової архітектури ХІХ ст.

241. МОНУМЕНТАЛЬНИЙ живопис пам'яток архітектури Чернігова ХІ – початок ХХ ст. // Пам'ятки архітектури і монументального мистецтва в світлі нових досліджень. – К., 1996. – С. 54 – 55.

242. НАДО лелеять свой сад! // Чернигов. полдень. – 1996. – 1 мая. – С. 2.

Проблема раціонального використання землі в Чернігові.

243. НЕСВЯТКОВИЙ тон передсвяткової розмови: точка зору // Просвіта. (Чернігів) – 1996. – 10 серп.

Проект реконструкції пам'ятника М. М. Попудренку.

244. ОБЕРІГАЮЧИ духовні джерела. Українському товариству охорони пам'яток історії та культури – 30 років // Сіверщина. – 1996. – 26 жовт.

245. САДИ у місті // Семья – семь я (Чернігів). – 1996. – апр. – С. 2.

246. СКВЕР имени Попудренко. Каким ему быть? // Вал. – 1996. – 29 нояб.

247. ХАЛТУРА «під бучарду» // Гарт. – 1996. – 1 січ. – С. 7.

Проблеми реставрації пам'яток історії і культури Чернігова.

248. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ Вал – наша святиня // Сіверщина. – 1996. – 7 груд.

249. ЧИ СТАНЕ Чернігів хімічним смітником Європи? // Сіверщина. – 1996. – 23 берез.

250. ЯК МИ «святкували» ювілей [140-річчя від дня народження С. Ф. Русової] // Сіверщина. – 1996. – 24 лют.

1997

251. НАЗВИ чернігівських вулиць: відновлення історичної справедливості. – Чернігів: Укр.перспектива, 1997. – 28 с. – (Інформ.-аналіт. бюлетень №4).

Співавт.: В. Демиденко, Л. Максимова, М. Зверев.

252. ВУЛИЦІ хранителі пам'яті: сторінки історії // Чернігів. вісн. – 1997. – 28 берез.; 4 квіт.; 11 квіт.; 25 квіт.; 9 трав.; 30 трав.; 13 черв.; 20 черв.; 4 лип.; 1 серп.; 22 серп.; 5 верес.

253. ДО ОДВІЧНИХ назв: пропозиції щодо впорядкування назв вулиць і площ історичного міста [Чернігова] // Чернігів. відом. – 1997. – 16 трав. – С. 6.

Співавт.: В. Демиденко, Л. Максимова, М. Зверев.

254. ДО ЮВІЛЕЮ І. Рашевського // Сіверщина. – 1997. – 4 жовт.

- Звернення громадського оргкомітету з відзначення 150-річчя з дня народження художника.
255. ЗБЕРЕЖЕМО перлину (до 30-річчя Чернігівського державного архітектурно-історичного заповідника) // Чернігів. відом. – 1997. – 5 верес. – С. 4.
256. ЗУПИНИТИ варварство – руйнацію старого Чернігова // Сіверщина. – 1997. – 27 верес.
- Звернення Ради Чернігівської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури щодо розміщення нових будинків і збереження пам'яток архітектури та історії по вулиці Кирпоноса.
257. «ИСТОРИЧЕСКИЕ города Украины: прошлое и сегодняшний день» // Чернигов. полдень. – 1997. – 9 янв.
- Інформація про Міжнародну науково-практичну конференцію у Києві.
258. КОЛЕКТИВНИЙ сад чи чергове «дикє поле»? // Сіверщина. – 1997. – 26 квіт.
259. СОХРАНИМ или? //Чернигов. полдень. – 1997. – 21 авг. – С. 5.
- Про історичні будівлі по вул. Кирпоноса в Чернігові.
260. «ЧЕРНИГОВСКАЯ швейцарийка»: [к 150-летию со дня рождения черниговского художника И. Г. Рашевского (1849 – 1921)] // Чернигов. полдень. – 1997. – 19 июня. – С. 5.
- Урочище Рашевщина.
261. ЩЕ РАЗ про Антонієві печери: нотатки з приводу // Деснян. правда. – 1997. – 27 серп.
262. «Я, ЧЕРНІГІВЩИНА, Україна – 17 липня 1999 року», коли вийде 300-й номер «Сіверщини»: анкета газети // Сіверщина. – 1997. – 4 жовт.
- Про культурне відродження Чернігова.

263. ЯКІ могили предків – такі нащадки // Сіверщина. – 1997. – 27 черв.

Звернення учасників засідання Клубу шанувальників старого Чернігова до П. Д. Шаповала та В. А. Коших.

1998

264. БУТИ центру молодіжної культури в Чернігові?: До реконструкції готельного комплексу на Красній площі // Сіверщина. – 1998. – 22 серп. – С. 3.

265. ВКЛОНІМОСЬ всі урочищу «Святому»: де хрестивсь Чернігів стародавній // Чернігів. відом. – 1998. – 17 лип. – С. 3.

Старовинне урочище-заповідник «Святе».

266. ДОПОМОЖІТЬ пам'яті Рашевського: звернення // Сіверщина. – 1998. – 15 серп.

Співавт.: В. А. Стельмах.

267. НАШЕ – нам берегти // Сіверщина. – 1998. – 2 трав.

Садиба І. Рашевського.

268. НАШИ пам'ятники – нам сберегать! Под таким девизом 25 апреля прошел общегородской субботник // Чернигов. полдень. – 1998. – 30 апр.

269. НЕ ДАМО пропасти нашим пам'ятникам і пам'ятним місцям! // Чернігів. відом. 1998. – 30 квіт. – С. 5.

270. НЕКРОПОЛИ Черниговщины / фото В. Величко // Чернигов. полдень. – 1998. – 7 янв. – С. 5.

271. НЕКРОПОЛІ Чернігівщини // Сіверщина. – 1998. – 10 січ. – С. 5.

Розділ видавничого проекту «Некрополі України», започаткованого Українським товариством охорони пам'яток історії та культури.

272. ПРИРОДНІ та історико-культурні ресурси Північного Лівобережжя України // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 1998. – Вип. 1 : Матеріали III-ої Всеукр. наук.-практ. конф.: «Туризм в Україні: економіка та культура» (Світязь, 9 – 10 вересня 1998 р.). – Ч. 1. – С. 377 – 383.

273. ЧИ ПОТРІБЕН Чернігову поділ на райони? Про все, що хвилює // Сіверщина. – 1998. – 21 берез.

274. ЧИМ менше населення, тим більше адміністрацій: проблеми і пропозиції // Сіверщина. – 1998. – 16 трав.

1999

275. МОНАСТИРИ і храми землі Сіверської: до 900-річчя Новгород-Сіверського князівства – К. : Техніка, 1999. – 231 с.

Співавт.: В. Д. Віроцький, В. І. Киркевич.

276. БАТЬКІВЩИНА художника [І. Г. Рашевського с. Великі Осняки Ріпкинського р-ну] // Сіверян. літопис. – 1999. – №1. – С. 72 – 78.

277. ЗАЛИШИВ нам диво дивне [реставратор П'ятницької церкви П. Д. Барановський] // Деснян. правда. – 1999. – 16 берез.

278. ЗАМЕТКИ по поводу «Изюминок в пироге истории»: письма в редакцию // Чернигов. полдень. – 1999. – 8 апр.

Про срібні царські ворота Борисоглібського собору.

279. МОЛОДЕЖНАЯ ли это культура и культура ли вообще – граффити на улицах города? Письма в редакцию // Чернигов. полдень. – 1999. – 6 мая.

280. НЕКРОПОЛІ Чернігівщини // Некрополі України. – К., 1999. – С. 104 – 153.

Співавт.: Л. Пильник, А. Шульман, В. Величко.

281. ПАМ'ЯТІ великого гуманіста ХХ сторіччя // Сіверщина. – 1999. – 15 жовт. – С. 4.

Російський вчений Д. С. Лихачов.

282. П'ЯТНИЦЬКА церква в Чернігові // Чернігівтурист [Інформаційний листок обласного підприємства «Чернігівтурист»]. – 1999. – Груд.

283. 760 РОКІВ героїчної оборони Чернігова: пам'ять // Просвіта. – 1999. – 24 груд.

Оборона міста від татарської орди в 1239 р.

284. ЧЕРНІГІВСЬКА «Швейцарійка» потребує допомоги: фотофакт // Гарт. – 1999. – 26 листоп.

Будинок Рашевського у Чернігові.

285. ЩО І ВІД кого охороняти в Чернігові [Черніг. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури] // Сіверщина. – 1999. – 28 трав. – С. 3.

286. ЩО ПОЛИШИМО нашим нащадкам? В Седневі гине унікальний витвір народної монументальної архітектури // Наш край (Чернігів. р-н). – 1999. – 28 серп. – С. 4.

Георгіївська церква у Седневі.

2000

287. НАЦІОНАЛЬНИЙ архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній» – головний осередок туристично-екскурсійного потенціалу Північного Лівобережжя України // Чернігівтурист. [Інформаційний листок обласного підприємства «Чернігівтурист»]. – 2000. – Січ.

288. ЧЕРНІГІВСЬКІ вулиці: до одвічних назв / Партія «Реформи і порядок» ; голов. ред. В. Горбач. – Чернігів, 2000. – 17 с.

Співавт.: В. Демиденко, М. Зверев, Л. Максимова.

289. ДЖЕРЕЛА духовності і культури // Гарт. – 2000. – 14 квіт. – С. 13.

Пам'ятки історії та культури Чернігова.

290. ЗБЕРЕГТИ нашу спадщину // Сіверщина. – 2000. – 1 лип.

Роль Чернігів. міськ. організації Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури.

291. ЗРИМА пам'ять: архітектура // Просвіта. – 2000. – 11 лют.

Пам'яті члена Спілки архітекторів України В. В. Чепелика.

292. И ЕЩЕ раз о памяти и памятниках. И кто же плюет в лицо города? Дискуссионный клуб // Вал. – 2000. – 16 март. – С. 1.

293. НЕКРОПОЛІ Чернігова: (з досвіду архітектурно-археологічних досліджень) // Некрополі Чернігівщини: тези доп. міжнар. наук. конф. – Чернігів, 2000. – С. 12 – 16. – (Чернігівські старожитності. Перші наук. читання).

294. ЧИ ЗДАТНА громадськість захистити культурну спадщину? // Сіверщина. – 2000. – 7 квіт. – С. 4.

295. Уклад.: НАЩАДОК сонцелюба [пам'яті Ю. Р. Коцюбинського]. – Чернігів, 2000. – [14] с.

2001

296. БУДИНОК Рашевського: знищити чи відновити? Говорять документи // Сіверщина. – 2001. – 8 черв. – С. 2.

297. ВЖЕ не повернеш, не докличешся. Відснилися, пішли, нема.: світлої пам'яті // Чернігів. відом. – 2001. – 23 берез. – С. 5.

Пам'яті доктора мистецтвознавства Г. Н. Логвина (1911 – 2001) – дослідника старовинної архітектури Чернігівщини.

298. ЖИВ – був художник один: до 170-річчя від дня народження Миколи Ге // Чернігів. відом. – 2001. – 23 лют. – С. 7; 2 берез. – С. 5.

Співавт.: Л. Д. Максимова.

Стаття опублікована під псевдонімами «Андрій Антоновський» та «Людмила Данилевська».

299. ЗІРКИ і плоди майстра: з виставки художника А. Гайдамаки // Чернігів. відом. – 2001. – 7 верес. – С. 11.

Народний художник України, уродженець с. Волосківці Менського р-ну.

300. ПАМ'ЯТІ великого українського патріота [Г. Н. Логвина] // Сіверщина. – 2001. – 23 берез. – С. 4.

301. ХТО в домі хазяїн?: Чернігів і чернігівці // Чернігів. відом. – 2001. – 18 трав.

Пропозиції щодо впорядкування під'їздів багатоквартирних будинків та організацію їх охорони.

302. ЩЕ РАЗ невідоме про Богдана // Чернігів. відом. – 2001. – 19 жовт. – С. 4.

Історія створення пам'ятника Б. Хмельницькому в Чернігові.

303. Рец.: МУЗИКА архітектурного модерну: спадщина // Деснян. правда. – 2001. – 25 січ. – Рец. на кн.: Чепелик В. В. Український архітектурний модерн / В. В. Чепелик; [упоряд. З. В. Мойсеєнко-Чепелик]. – К. : КНУБА, 2000. – 377 с.

В. В. Чепелик (1927 – 1999) – відомий дослідник української архітектури.

2002

304. ІСТОРІЯ нашого дому / літ. ред. М. Кушніренко ; відп. за вип. П. Грищенко. – Чернігів, 2002. – 11 с.

Приміщення Чернігів. обл. унів. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка.

305. ДЖЕРЕЛА: до 110-річчя від дня народження Петра Барановського // Чернігів. відом. – 2002. – 8 лют. – С. 2; 15 лют. – С. 4.

П. Д. Барановський – відомий архітектор-реставратор, який брав участь у відбудові пам'яток архітектури Чернігова у післявоєнний період.

306. ЧИ Ж порятуємо Георгіївську церкву // Деснян. правда. – 2002. – 5 січ.

Георгіївська церква XVII – XVIII ст. у Седневі та її подальша доля.

2003

307. ІВАН Рашевський – про що свідчать документи? // Гарт. – 2003. – 26 верес. – С. 14.

Про будинок художника і урочище «Рашевщина» у Чернігові мовою документів.

308. МОЕ открытие Смоленска – Болдина – Хмелиты (1977 и 2002 гг.) // Хмелитский сборник. – Смоленск, 2003. – Вып. VI. П. Д. Барановский. – С. 71 – 80.

309. ЦЕРКВА [Георгіївська у Седневі], змальована Шевченком // Українська газета (Київ). – 2003. – 25 верес. – С. 9.

2004

310. АРХЕОЛОГ, вчений, людина (Борис Олександрович Рибаків. 1908-2001) // Почесні громадяни Чернігова: [зб. нарисів]. – Ніжин, 2004. – С. 67 – 70.

311. ГОЛОВНОМУ лікарняному комплексу Півночі Лівобережної України двісті років // Відлуння віків (Київ). – 2004. – №2. – С. 102 – 105.

312. МАЛЕНЬКА перлина великої архітектури. Як вона творилася? // Невичерпне джерело знань: матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 125-річчю з часу заснування Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка. – Чернігів, 2004. – С. 23 – 31.

2005

313. ЧЕРНІГІВ гине як одне з історичних міст України // Гарт. – 2005. – 20 січ. – С. 19.

Точка зору голови Чернігів. обл. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури А. Карнабеда.

2008

314. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ магістрат XVII – XVIII ст. Де і яким він був? // Чернігівські старожитності : наук. зб. – Чернігів, 2008. – Вип. 1. – С. 241 – 247.

НЕОПУБЛІКОВАНІ МАТЕРІАЛИ

315. НАУЧНЫЙ отчет об архитектурно-археологических исследованиях 1973 года на территории охранной зоны Черниговского государственного заповедника в городе Чернигов // Науковий архів Інституту археології НАН України. – 1973/116. – Ф. 7310. – С. 5 – 9.

316. ОТЧЕТ об охранных архитектурно-археологических исследованиях в 1977-1978 гг. // Науковий архів Інституту археології НАН України. – 1977 – 1978/117. – Ф. 8953. – С. 10 – 11.

317. НАУЧНЫЙ отчет об архитектурно-археологических исследованиях и охранных наблюдениях в 1980 г. в г. Чернигове // Науковий архів Інституту археології НАН України. – 1980/111. – Ф. 9772. – С. 20.

318. ОТЧЕТ об архитектурно-археологических исследованиях в охранной зоне Черниговского государственного архитектурно-исторического заповедника в 1981 г. // Науковий архів Інституту археології НАН України. – 1981/142. – Ф. 20261. – С. 16.

319. СВОДНЫЙ отчет об архитектурно-археологических исследованиях и охранных наблюдениях в зонах

охраны памятников архитектурно-исторического заповедника в г. Чернигове и Новгороде-Северском в 1982 г. // Науковий архів Інституту археології НАН України. – 1982/54. – Ф. №21135. – С. 19.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО А. А. КАРНАБЕДА

320. КОВАЛЕНКО Б. Зробимо Чернігів зразковим містом! З пленуму міськкому Компартії України / Б. Коваленко // Деснян. правда. – 1959. – 11 верес.

Згадуються виступ А. А. Карнабеда про реконструкцію вулиць м. Чернігова та його пропозиція створити раду спеціалістів по впорядкуванню міста на громадських засадах.

321. ТВОРЧИЙ звіт [А. Карнабеда] // Деснян. правда. – 1959. – 28 листоп.

Кіносценарій «Архітектура Чернігівщини XI – XIX ст.»

322. КОРОТКО // Деснян. правда. – 1964. – 25 серп.

В кінотеатрі ім. Щорса архітектор А. Карнабед розповів про минуле, сучасне і перспективи розвитку Чернігова.

323. ОЛЕКСАНДРОВА Н. Хоробрим односельчанам / Н. Олександрова // Деснян. правда. – 1965. – 24 верес.

Проект монумента героям Великої Вітчизняної війни у с. Сергіївка Прилуцького р-ну (архітектор А. Карнабед, художник В. Гринько).

324. КОВАЛЕНКО Л. Слава рук і сердець людських: фестиваль самодіяльного мистецтва / Л. Коваленко // Комс. гарт. – 1967. – 14 трав.

На виставці представлені пастелі А. Карнабеда.

325. КЛЮЧНИК С. Променисті барви: нотатки з

обласної виставки / С. Ключник // Деснян. правда. – 1967. – 17 трав.

Представлені художні роботи А. Карнабеда.

326. БОЙКО В. Пам'ять про них житиме вічно / В. Бойко // Правда Прилуччини (Прилуки). – 1967. – 24 трав.

Відкриття в с. Сергіївка Прилуцького р-ну пам'ятника 443 односельцям, які загинули в 1941 – 1945 рр. (автори А. Карнабед, В. Гринько).

327. ТЕПЛУХІНА Г. Вулиця за півсторіччя / Г. Теплухіна // Деснян. правда. – 1967. – 28 трав.

Свято вулиці ім. Шевченка. Про її реконструкцію розповів А. Карнабед.

328. КУЗНЕЦОВ Г. Хвала тим, хто дотримує слова! / Г. Кузнецов // Комс. гарт. – 1967. – 29 верес.

Розкопки поблизу Спасо-Преображенського собору під керівництвом А. Карнабеда.

329. ЗАЙЦЕВ М. Зустріч з історією: о землі Сіверянська / М. Зайцев // Комс. гарт. – 1968. – 10 січ.

Про роботу Чернігівської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури на чолі з А. Карнабедом.

330. КОВАЛЕНКО Л. Білі лебеді / Л. Коваленко // Молодь України (Київ). – 1968. – 27 квіт.

Про давньоруську гробницю, виявлену А. Карнабедом на території чернігівського Дитинця.

331. ВЕСНА нашої перемоги // Деснян. правда. – 1968. – 11 трав.

Пам'ятний знак на честь воїнів-визволителів – танк Т-34 №129 (бетон, граніт), відкритий 9 травня 1968 р. у Чернігові (скульптор М. Грушков, архітектор А. Карнабед).

332. РАДА ентузіастів // Комс. гарт. – 1968. – 28 груд.

На конференції Чернігів. міськ. орг. Укр. товариства охорони пам'яток історії та культури головою правління обрано А. Карнабеда.

333. БЕРЕГТИ пам'ятники історії та культури // Деснян. правда. – 1968. – 28 груд.

Із доповіддю на звітно-виборчій конференції Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури виступив голова правління А. Карнабед.

334. ЗАЙЦЕВ М. Охоронці скарбів / М.Зайцев // Деснян. правда. – 1969. – 1 берез.

Про роботу первинних організацій Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури Чернігівського комбінату синтетичних волокон під керівництвом голови Чернігівської міської організації А. Карнабеда.

335. ХУДОЖНЯ виставка // Деснян. правда. – 1970. – 12 трав.

Виставка творів художників Чернігівської області, в якій брав участь А. Карнабед.

336. СМІЯНЧУК М. Мандрівка у давнину / М. Сміянчук ; фото Г. Е. Краббе // За будівельні кадри (Київ). – 1970. – 18 листоп.

Екскурсію для іноземних студентів по Чернігову провів А. Карнабед.

337. СІВЕРЯНСЬКА Н. Дійова форма популяризації пам'яток / Н. Сіверянська // Комс. гарт. – 1972. – 6 січ.

Чернігівська міська організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури під керівництвом А. Карнабеда організувала пересувну фотовиставку.

338. ШУЛЯК В. Пам'ятники історії та культури / В. Шуляк // Деснян. правда. – 1970. – 11 листоп.

Про пленум Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури і доповідь його голови А. Карнабеда.

339. МЕДВЕДЕВА В. Постаті, вкарбовані в історію // В. Медведєва // Комс. гарт. – 1971. – 10 квіт.

Бюст М. В. Фрунзе на Алеї Героїв в Чернігові (скульптор І. А. Менделєєвич, архітектор А. А. Карнабед).

340. БЕРЕЖИМО спадок і славу пращурів // Комс. гарт. – 1972. – 8 лют.

З виступу А. Карнабеда на третьому пленумі Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'ятників історії та культури.

341. БАСКІНА Т. Натхнення: світ наших захоплень // Т. Баскіна // Деснян. правда. – 1972. – 12 квіт.

На виставці самодіяльних митців представлені роботи А. Карнабеда – своєрідний творчий звіт про подорож по Середній Азії, Грузії, Україні.

342. РОМАНИКА Н. Галерею создал в путешествиях // М. Романика // Вечерний Киев (Київ). – 1972. – 16 мая.

200 картин під спільною назвою «Зодча слава минулого» створено А. Карнабедом.

343. НАРАДА будівничих // Комс. гарт. – 1972. – 2 листоп.

Виступ А. А. Карнабеда на семінарі-наradі Держбуду УРСР, Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Співки архітекторів України в Чернігові про використання пам'ятників архітектури в процесі планування і забудови міста.

344. БАСКІНА Т. Відкриття меморіалу / Т. Баскіна // Деснян. правда. – 1975. – 10 трав.

Меморіальний комплекс в урочищі Подусівка в Чернігові на честь громадян, розстріляних у 1941 –

1945 рр. (скульптор Г. І. Гутман, архітектор А. А. Карнабед).

345. БАСКІНА Т. З глибини віків: цікаві знахідки / Т. Баскіна // Деснян. правда. – 1975. – 19 жовт.

Розповідь завідувача відділу фондів Чернігівського архітектурно-історичного заповідника А. Карнабеда про глинобитну піч кінця XI – XII ст.

346. ЛОБАНОВ М. Люби і знай свій рідний край / М. Лобанов // Тембр (Чернігів). – 1976. – 19 берез.

Про роботу архітектурної секції Чернігівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, очолювану А. Карнабедом.

347. КАТАЛОГ творів, які демонструються на виставці «Творчість архітектора А. А. Карнабеда: живопис, графіка, проекти, дослідження» / Черніг. орг. Співки архітекторів СРСР ; Чернігів. держ. архіт.-іст. заповідник ; [скл. А. К. Адруг]. – Чернігів, 1978. – 15 с.

348. АДРУГ А. З майстерні архітектора: завітайте на виставку [«Творчість архітектора А. А. Карнабеда»] / А. Адруг // Будівельник. – 1978. – 27 квіт.

349. АДРУГ А. К. П'ятсот «відкриттів» архітектора [виставка творів] / А. К. Адруг // Деснян. правда. – 1978. – 16 трав.

350. КАРНАБЕД А. А. // Каталог призведений, которые демонстрируются на выставке «Творчество архитекторов Чернигова». Живопись, графика, проекты: выставка посвящена 325-летию воссоединения Украины с Россией. – Новгород-Северский, 1979. – С. 6, 7, 17.

351. БЛОХА Ф. І ожила історія / Ф. Блоха // Комс. гарт. – 1979. – 6 лют.

Про виставку художніх творів А. Карнабеда у Борисоглібському соборі.

352. СИДОРОВСЬКИЙ Л. У зачарованной Десны...: встреча с человеком, который влюблен в свой город / Л. Сидоровский // Смена. – 1981. – 28 окт.

353. ПАМ'ЯТНИКИ і монументи України. 1811 – 1982 : альбом / авт.-упоряд. Д. Т. Янко. – К. : Мистецтво, 1982. – 263 с.

С. 148: пам'ятник Б. Хмельницькому (бетон, цегла).
Скульптор І. П. Кавалерідзе, архітектори Г. Петрашевич, А. Карнабед.

354. Nazarov A. Tam, kde vladl knize Igor / A.Nazarov; foto I.Kostin // Tydenik aktualit. – 1985. – №32. – S.1. – (польськ. мовою).

Розповідь про Антонієві печери автор веде зі слів А. Карнабеда.

355. ПЕТРОВСКАЯ И. Хранители памяти / И. Петровская // Труд (Москва). – 1985. – 14 апр.

Про фільм «Старый город» і охоронців його пам'яті А. А. Карнабеда, В. Д. Драгунова та О. М. Шльончика.

356. ИРЗАБЕКОВ А. За что и с кем борется Карнабед? / А. Ирзабеков // Архитектура: приложение к «Строит. газ.». – 1986. – 12 янв. – С. 6.

357. ЛИХАЧЕВ Д. С. От покаяния – к действию! [с академиком Д. С. Лихачевым / беседу вел Н. Тюльпинов] // Литературная газета (Москва). – 1987. – 9 сент.

Згадано архітектора А. А. Карнабеда.

358. СТРАСТИ вокруг Лесковицы // Правда Украины. – 1987. – 4 жовт.; 6 жовт.

359. И ПОКРЫТЬ все слоем песка?: город: века и современность // Сов. культура. – 1988. – 4 февр.

Лист діячів культури Б. Олійника, О. Гончара, Г. Логвина, Ю. Щербака, І. Драча, Є. Гончаренка, С. Чернишова на захист Лісковиці. Згадано противників забудови на чолі з А. А. Карнабедом.

360. ВЕЧЕРСКИЙ В. И. Покрыть все слоем песка: возвращаясь к напечатанному // Сов. культура. – 1988. – 7 апр.

Згадка про А. А. Карнабеда – противника забудови Лісковиці.

361. ПОДГОРОДНИКОВ М. Город учится говорить / М. Подгородников ; фото Ю. Бусленко // Наше наследие. – 1988. – №5. – С. 20 – 24.

362. ПОДГОРОДНИКОВ М. Заколдованный замок: чтобы не прерывалась связь времен / М. Подгородников // Лит. газ. – 1989. – 11 янв. – С. 12.

Нарис про А. А. Карнабеда і охорону пам'яток в Чернігові, Новгороді-Сіверському, Батурині.

363. КОМОК М. Право бороться за депутатский мандат / М. Комок // Шляхом комунізму (Чернігів). – 1989. – 14 лют.

Передвиборча програма кандидатів у депутати, серед яких А. А. Карнабед.

364. ЧИВИЛИХИН В. Надежда на будущее: избранные страницы дневников и писем / В. Чивилихин // Молодая гвардия (Москва). – 1991. – №11. – С. 163 – 194.

С.187, 191: Листи автора до А. Карнабеда.

365. ФТОМОВА І. Реставратор застиглої музики / І. Фтомова // Гарт. – 1992. – 29 лют. – С. 8.

Про вечір, присвячений 100-річчю з дня народження видатного архітектора П. Д. Барановського, підготовлений його учнем А. Карнабедом.

366. ВІЛЬНЕВЕЦЬКИЙ Л. Заради чого Ваша боротьба? / Л. Вільневецький // Чернігів. відом. – 1992. – 7 – 13 серп. – С. 2.

Відкритий лист головного архітектора міста Чернігова до архітектора А. Карнабеда з приводу його критики проекту забудови Лісковиці.

367. ЩО СТАРОГО? Що нового? // Гарт. – 1993. – 23 лип. – С. 2.

Настінний розпис в зруйнованому будинку Рашевських виявив А. А. Карнабед. Проект реставрації будинку Полторацьких розроблявся в Харків. інж.-буд. ін-ті, науковий консультант А. А. Карнабед.

368. ЛУКІН О. Ю. Щедрот природи не злічити: мінводи є і бішофіти [з О. Ю. Лукіним / розмову вела Н. Суходольська] // Деснян. правда. – 1994. – 10 лип.

Згадка про А. Карнабеда як автора концепції розвитку Чернігова та прилеглої території з урахуванням санаторно-курортного потенціалу та ландшафтних особливостей.

369. ШПЕКТОРОВ М. Святе, як хліб, село моє: минулої неділі на березі Снову відбувся день Займища / М. Шпекторов // Промінь Жовтня (Щорс). – 1993. – 17 лип.

У клубі с. Займище на святі представлена виставка графічних робіт А. А. Карнабеда, частину яких він передав на зберігання до місцевої бібліотеки.

370. ЧЕРНІГІВ – місто майбутнього: проблеми і міркування [інтерв'ю з архітектором А. Карнабедом / взяла Н. Суходольська] // Деснян. правда. – 1994. – 1 верес.

Точка зору архітектора на концепцію розвитку міста.

371. СУХОДОЛЬСЬКА Н. Хто ж відродить садибу Полторацьких? // Деснян. правда. – 1995. – 18 лип.

Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток іст. та культури (голова А. А. Карнабед) підтвердила історико-культурну цінність будинку.

372. КАЛІБАБА Д. Відомі діячі культури, науки, політики Придесення / Д. Калібаба. – Чернігів: РВК «Деснянська правда», 1995. – 142 с.

С. 55: А. А. Карнабед.

373. ДАНИЛЕВСЬКА Л. «А ми просо сіяли...» / Л. Данилевська // Сіверщина. – 1996. – 20 січ.

Конфлікт між директором Чернігів. держ. арх.-іст. заповідника М. М. Голодною та головою Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток іст. та культури А. Карнабедом.

374. ДАВИДЕНКО Э. Чернигов, родства не помнящий? Ситуация / Э. Давиденко // Регион. – 1996. – 9 апр. – С. 17.

Позиція міської ради щодо будинку Рашевських та різні погляди А. А. Карнабеда і М. М. Голодної.

375. ДАНИЛЕВСКАЯ Л. Открытие Клуба читателей старого Чернигова / Л. Данилевская // Вал. – 1997. – 31 янв.

Перше засідання клубу. А. Карнабед взяв участь у обговоренні питання про перейменування вулиць м. Чернігова.

376. ТРЕЩИНА / підготувала О. Яроцкая // Вал. – 1997. – 9 мая.

Питання про долю будинку Колегіуму та різні погляди на цю проблему А. А. Карнабеда та М. М. Голодної.

377. САВЧЕНКО В. Одержимість: кілька штрихів до буднів однієї чернігівської недержавної організації / В. Савченко // Чернігів. відом. – 1997. – 18 лип. – С. 2.

Діяльність фонду наук. дослідження історичного середовища Чернігівщини (ФОНДІС), засновники – А. Карнабед та М. Зверев.

378. СЕРГЕЙ Л. Разрушаемая память / Л. Сергей // Вал. – 1997. – 8 авг.

Про роботу Черніг. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури і його голови А. Карнабеда.

379. ВЕЧОРЕНКО П. До ювілею Рашевського: пам'ять / П. Вечоренко // Чернігів.вісн. – 1997. – 15 серп.

У засіданні оргкомітету брав участь і висловив ряд конструктивних пропозицій А. Карнабед.

380. ЧЕПУРНИЙ В. Сесія одного дня / В. Чепурний // Сіверщина. – 1997. – 23 серп.

Малюнок-проект реставрації Рашевщини
А. А. Карнабеда.

381. И ОДИН в поле воин? [інтерв'ю з чл.-кор. Української Академії архітектури А. Карнабедом до 70-річчя з дня народження / взяла Т. Кравченко ; фото А. Дульцева] // Чернігов. полдень. – 1997. – 16 окт. – С. 5.

382. БОЙЧЕНКО С. Некрополі давньоруських храмів Чернігова / С. Бойченко, І. Ігнатенко // Сіверян. літопис. – 1997. – №5. – С. 77 – 81.

С. 80 – 81: згадується А. А. Карнабед як автор розкопок поблизу Успенського собору Слезького монастиря.

383. II-й З'їзд Всеукраїнської спілки краєзнавців (25 грудня 1996, м. Київ): матеріали та документи. – К. : Рідний край, 1997. – 185 с.

С. 25, 97, 162: про А. А. Карнабеда.

384. ЛАМАТИ чи зберігати: на перехресті думок [з А. А. Карнабедом / бесіду вів О. Терещенко] // Деснян. правда. – 1998. – 29 серп.

Як вирішити житлову проблему і зберегти історичні пам'ятки?

385. КАЛІБАБА Д. Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини / Д. Калібаба ; ред. : І. Каганова, О. Астаф'єв. – Чернігів: Ред.-вид. від., 1998. – 256 с.

С. 94 – 95: А. А. Карнабед.

386. ТРОНЬКО П. Книга про Чернігів і чернігівців / П. Тронько // Сіверщина (Чернігів). – 1998. – 1 серп. – С. 5.

Голова правління Всеукраїнської спілки краєзнавців, академік НАН України П. Тронько звертається до владних структур з проханням допомогти видати книгу А. А. Карнабеда «Чернігів. Сторінки минувшини».

387. МЕРКУЛОВА В. Чому й за що «воює» Карнабед / В. Меркулова // Чернігів. вісн. – 1998. – 16 жовт. – С. 1 – 2.

Штрихи до порт. канд. архіт., відомого краєзнавця, пам'яткоохоронця А. А. Карнабеда.

388. ЧЕРНЯКОВ С. Чарівне мереживо розповідає...: відродження / С. Черняков // Сіверщина. – 1998. – 3 жовт.

За ініціативою А. Карнабеда в Чернігів. арх.-іст. заповіднику зібрано унікальну колекцію різблення по дереву.

389. КЛОЧКО І. Руїна / І. Клочко // Сіверщина. – 1999. – 16 січ.

Позиція Чернігів. міськ. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток іст. та культури України під керівництвом А. А. Карнабеда щодо будинку Рашевських.

390. МУЗЫКА, которой...нет? [с председателем городского общества охраны памятников А. Карнабедом / беседовала М. Руденко] // Пульс недели. – 1999. – 23 дек.

391. КАРНАБЕД Андрій Антонович / скл. О. Є. Крум-кач ; Займищанська б-ка філіал Щорської ЦБС. – Займище, 2000. – [6 с.].

Видання включає «Коротку автобіографію» з автографом А. Карнабеда та перелік його основних наукових праць і науково-проектних робіт.

392. ПЕТРОВСЬКА Н. Сандрики й дерево життя: обереги / Н. Петровська, Ю. Павленко // Черніг. відом. – 2000. – 6 січ.

Ділову зустріч за участю членів медіа-клубу провів голова Чернігівської міської орг. Укр. товариства охорони пам'яток історії та культури А. Карнабед.

393. МИ збережемо пам'ять // Сіверщина. – 2001. – 28 верес.

У музеї М. М. Коцюбинського відбулася зустріч юних охоронців пам'яток історії та культури Чернігова. Переглянуто слайд-фільм «Пам'ятки історії та архітектури Чернігова» з коментарями А. Карнабеда.

394. СТАРОДУБЦЕВА Л. Вони вболівають за неповторність Чернігова... / Л. Стародубцева // Просвіта. – 2001. – 30 листоп.

395. АРХІТЕКТОР, історик, краєзнавець. 75 років від дня народження А. А. Карнабеда // Знаменні та пам'ятні дати по Чернігівській області на 2002 рік. – Чернігів, 2001. – С. 39 – 44.

396. АНДРІЙ Карнабед. Графіка. Фотографія : каталог. Виставка присвячена 75-річчю з дня народження / Чернігів. обл. худож. Музей ; мистецька галерея «Круті Сходи» ; авт. вступ. ст. О. Москаленко ; упоряд. В. Величко. – Чернігів, 2002. – 1 розг. арк.

397. МАКСИМОВА Л. Д. Историческая личность / Л. Д. Максимова // Крестьянка. – 2002. – №6. – С. 94.

Публікація отримала приз конкурсу «Мой муж».
Автор – дружина А. А. Карнабеда.

398. ВІТАЄМО Андрія Карнабеда з 75-річчям: ювілей // Сіверщина. – 2002. – 11 жовт.

399. ВІТАЄМО [Андрія Карнабеда з 75-річчям] // Просвіта. – 2002. – 11 жовт.

400. ВИСТАВКА робіт А. Карнабеда [акварелі] // Просвіта. – 2002. – 18 жовт.

401. РІДНИЙ землі, Чернігову // Чернігів. відом. – 2002. – 18 жовт.

Виставка творів А. Карнабеда відкрита в Черніг. обл. худ. музеї.

402. САПОН В. «Якби не дивний цей Чернігів...»: Андрію Карнабеду – 75 // Деснян. правда. – 2002. – 17 жовт.
Дві персональні виставки ювіляра.
403. ЧУСЬ Н. Невгамовний Карнабед / Н. Чусь // Гарт. – 2004. – 3 черв. – С. 7.
404. ФОТОПОРТРЕТ А. А. Карнабеда // Форум (Москва). – 2004. – №32-33. – С. 208 – 209 (вкл.).
405. БУЛАХ В. Дві архітектури: бульдозерна й людина: резонанс / В. Булах // Гарт. – 2005. – 17 лют. – С. 7.
Згадується А. А. Карнабед і його ставлення до сучасної забудови Чернігова.
406. АРСИРІЙ Ю. Бороніть своє місто! Точка зору / Ю. Арсирій // Гарт. – 2005. – 10 берез. – С. 8.
Посилання на А. А. Карнабеда, як захисника історичної спадщини Чернігова.
407. ТАНДУРА В. Последние слова Андрея Карнабеда звучали как завещание городу [беседу с В. Тандурой / записал Г. Гныш] // Весть. – 2005. – 31 март. – С. 1.
408. ВІДІЙШОВ у вічність...[некролог] // Гарт. – 2005. – 31 берез.
Фото А. А. Карнабеда. Останній день його життя – 29 березня.
409. ЧЕПУРНИЙ В. Останній Дон-Кіхот старого Чернігова / В. Чепурний // Біла хата. – 2005. – 1 квіт. – С. 6.
Некролог та портрет А. Карнабеда роботи художника В. Ємця.
410. ПАМ'ЯТІ Андрія Карнабеда // Сіверщина. – 2005. – 1 квіт.
411. ПОТАПЧУК Н. Умер защитник Чернигова / Н. Потапчук // День (Київ). – 2005. – 7 апр. – С. 6.
412. ОЛЕЙНИК Е. Андрей Антонович Карнабед. 1927 – 2005 / Е. Олейник // Архитектура и престиж. – 2005. – №2-3. – С. 38 – 43.

413. ЛЕВЧЕНКО О. Андрій Антонович Карнабед / О. Левченко // АНТ: Вісник археології, мистецтва, культурної антропології. – 2006. – №16-18. – С. 101 – 102.

414. ТРАВКІНА О. Музейні колекції Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» та їх фундатор Андрій Карнабед: до 80-річчя з дня народження архітектора / О. Травкіна // Чернігів стародавній. – 2007. – жовтень. – С. 12 – 13; Біла хата (Чернігів). – 2007. – 5 жовт. – С. 12 – 13.

415. ДЕМЧЕНКО Т. А. А. Карнабед і його роль у вивченні історико-культурних туристичних ресурсів Чернігово-Сіверщини / Т. Демченко, Л. Ясновська // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 165 – 178.

416. ДЕМЧЕНКО Т. П. Матеріали А. А. Карнабеда як об'єкт історико-краєзнавчого дослідження та джерело розвитку туризму в регіоні / Т. П. Демченко, Л. В. Ясновська // Чернігівські старожитності: наук. зб. – Чернігів, 2008. – Вип. 1. – С. 234 – 241.

417. ОСТАННІЙ Дон Кіхот старого Чернігова // Місто (Чернігів). – 2008. – 11 груд. – С. 16.

Вечір пам'яті та виставка творчої спадщини А. Карнабеда у музеї М. М. Коцюбинського.

418. ЯСНОВСЬКА Л. В. А. А. Карнабед – дослідник давньоруських стародавностей Чернігова / Л. В. Ясновська // Чернігівські старожитності: наук. зб. – Чернігів, 2008. – Вип. 1. – С. 18 – 21.

419. АНДРІЙ Карнабед. Життя – люди та пам'ятки. Виставка художніх творів: графіка (Чернігів – грудень 2008; Київ – січень – лютий 2009): каталог / Черніг. обл. орг. Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури; Нац. арх.-іст. заповідник «Чернігів стародавній». – Чернігів, 2009. – 1 розг. арк.

420. ОСТАННІЙ лицар чернігівської спадщини: виставка творів А. Карнабеда // Відлуння віків. – 2009. – №1 (11). – С. 85 – 87.

421. ЛЕВЧЕНКО О. Дві виставки пам'яті видатного чернігівця / О. Левченко // Чернігів стародавній: Спецвипуск НАІЗ «Чернігів стародавній» та газети «Біла хата». – 2009. – Трав. – С. 7.

КОРОТКА АВТОБІОГРАФІЯ

Я народився на Покрову 14 жовтня 1927 року через десять років після більшовицького жовтневого перевороту в Росії.

Моя мати – Марія Василівна Павленко – займищанка, а батько Карнабед (Карнабіда з діда-прадіда) Антін Минович – рогізенець з Щорського району Чернігівської області. То була селянська родина, якій довелося через розкуркулення мого діда з батьківської сторони Карнабіди Мирона Митрофановича – середняка з парою коней та коровою і з хатою під солом'яною стріхою у добу насильницької колективізації (1930 рік) покинути Рогізки і виїхати на заробіток до Чернігова.

Ось так на третьому році життя я став Чернігівцем до кінця днів своїх на цьому Світі.

Не кидав я свого Чернігова ні в час війни, ні в час його відбудови опісля війни і навіть навчаючись з 1944 по 1954 роки у Києві спочатку на архітектурному відділенні будівельного технікуму і на архітектурному факультеті інженерно-будівельного інституту, які закінчив з відзнакою. Кожного року приїздив до Чернігова у літні місяці і працював на відбудові приміщень теперішнього Держбанку, Облдержадміністрації, готелю «Десна» і на будівництві ансамблю вулиць Коцюбинського, Красної площі, на відбудові пам'ятника М. Ф. Фрунзе, намагався допомогти тодішньому головному архітектору Чернігова Петру Феліксовичу Букловському збагнути неповторність краси старовинних будівель міста і тих шедеврів мурованої архітектури доби Стародавньої Русі і України, які склали всесвітню славу нашому місту, але які «заважали» архітектурно-містобудівель-

ному і чиновницькому невігластву і краси яких «не бачив» П. Ф. Букловський. Саме через ось це «не бачення» він мусив покинути Чернігів тоді, коли я після закінчення інституту повернувся до Чернігова.

Працюючи у різних проектних установах Чернігова і співпрацюючи з Київським «Діпромiстом», Київськими Науково-дослідними інститутами містобудування, історії та теорії архітектури і з Харківським філіалом «Діпромiста», виконуючи обов'язки архітектора по планіровці та забудові обласного управління архітектури і працюючи в управлінні головного архітектора Чернігова, у науково-реставраційних майстернях та в Чернігівському державному архітектурно-історичному заповіднику, я опрацював особисто і у співавторстві десь більше двохсот проектів і проектних пропозицій найрізноманітніших об'єктів, частина з яких реалізована, опрацював і здійснив реставрацію пам'яток архітектури в Чернігові, Сокиринцях, за моєю участю відтворені з руїн П'ятницька церква XII сторіччя в Чернігові, палац Разумовського в Батурині і досліджувалися та відтворювалися інші пам'ятки архітектури, історії та мистецтва XI – початку XX сторіч у Чернігові, Новгороді-Сіверському, Ніжині, Прилуках, Седневі й інших місцях. За моєю участю опрацьовувалися генеральні плани Чернігова, Ніжина, Прилук, Новгорода-Сіверського, охоронні зони пам'яток історії та культури, проекти реконструкції благоустрою та озеленення річки Стрижень, опрацьовано нову концепцію розвитку Чернігова як великого міста – центру міжнародного та вітчизняного туризму і центру санаторно-курортного оздоровлення людей.

Одночасно із проектно-планувальною, архітектурно-реставраційною і науково-дослідною діяльністю по вивченню архітектурних, історичних, археологічних і ме-

моріальних пам'яток мною підготовлено і опубліковано, починаючи з 1953 року, більше 400 статей, нарисів, книг і підготовлено до «Зводу пам'яток історії та культури України» 166 статей про пам'ятки історії та культури Чернігівщини і Київщини.

Працюючи з 1 серпня 1967 року у Чернігівському державному архітектурно-історичному заповіднику, мені довелося стати засновником багатопрофільних оригінальних колекцій архітектурно-проектної документації, будівельних матеріалів – колекції цегли XI – початок XX століть, колекції домового різьблення і кахлів, колекції творів мистецтв – ікон і сучасного живопису, колекції народної вишивки і ткацтва, колекції фотонегативних документів і документального фонду – наукового архіву, колекції художніх виробів з дорогоцінних металів, колекції фрагментів фрескового розпису XI – XII сторіч, виявлених і зібраних під час керованих мною архітектурно-археологічних досліджень, колекції археологічних матеріалів різних епох, предметів побуту, меблів тощо.

Мною запроектовано і власноручно за участю залучених мною помічників-архітекторів, студентів, учнів і численних учасників товариства охорони пам'яток історії та культури створено до липня 1993 року в заповіднику усі музейні експозиції та виставки, підготовлено десятки екскурсодів і проведено більше трьох тисяч екскурсій, прочитано в різних містах і установах, організаціях Чернігова біля тисячі лекцій з питань охорони історико-культурної спадщини, архітектури та містобудування.

Протягом майже 30 років роботи в заповіднику під моїм науковим керівництвом здійснено досить складні і небезпечні архітектурно-археологічні дослідження і обміри Чернігівських і Новгород-Сіверських печер і підземель. За

результатами цих досліджень у співавторстві з Г. О. Кузнецовим підготовлено до друку монографію «Таїни Болдиних гір», а останнім часом підготовлено і здано до видавництва книгу «Чернігів. Сторінки минувшини», де узагальнено результати досліджень наземних та підземних пам'яток Чернігова XI – початку XX сторіч і вивчення історії Чернігівських вулиць – пам'яток історії та містобудівного мистецтва.

У 1958 році я був прийнятий до Спілки архітекторів України, був уповноваженим САУ у Чернігівській області, і був членом правління Чернігівської організації Товариства охорони природи, членом ради редакції газети «Деснянська правда», 15 листопада 1966 року обраний головою заснованої нами Чернігівської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, у грудні 1966 року був обраний членом правління Чернігівської обласної організації цього товариства і з 1967 року членом Головної ради Товариства.

У 1990 році був обраний депутатом Чернігівської міської та Чернігівської обласної Рад народних депутатів. 30 вересня 1996 року переобраний головою Чернігівської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, обраний Почесним членом Всеукраїнської спілки краєзнавців.

У 1974 році захистив дисертацію на вчений ступінь кандидата архітектури, а у 1994 році обраний членом-кореспондентом Української Академії Архітектури.

Ветеран праці. Одружений. Дружина Людмила Данилівна Максимова. Маю сина – архітектора і дочку – геолога. Батько загинув у 1944 році і де похований – невідомо, мати похована у 1987 році в рідному селі Займищі.

*Сергей Фасенко,
Александр Козубов*

Чернігів
17.02.98 р.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Адруг А. К. 70, 73, 74, 82,
88, 99, 347–349

Аліпій 188

Андрейченко С. С. 61

Антоній 190, 235, 261

Антоновський А. 298

Арсирій Ю. 406

Асеев Ю. С. 110

Астаф'єв О. 385

Б

Барановський М. І. 121

Барановський П. Д. 116, 196,
277, 305, 308, 364

Баскіна Т. 341, 344, 345

Березовський М. С. 232

Білик М. 143

Білогруд А. Є. 83, 88

Блинов А. 147

Блоха Ф. 42, 44, 106, 351

Боголюб Р. М. 128

Бойко В. 326

Бойченко С. 382

Борисенко В. 143

Борисович Г. В. 136

Боровик А. Й. 92

Бортнянський Д. С. 232

Булах В. 405

Буряк М. 128

Бусленко Ю. 360

В

Ведель А. Л. 232

Величко В. 270, 280, 396

Вечерский В. 360

Вечоренко П. 379

Вільневецький Л. 366

Віроцький В. Д. 275

Волконський С. 115

Г

Гаврилов Є. Г. 129

Гагін В. М. 109

Гайдамака А. 299

Ге М. 29801

Георгій, святий 306

Глебови 224

Глянько І. 147

Гнип Г. 407

Говденко М. М. 52

Голодна М. М. 373, 374, 376

Гоменюк І. 128

Гоменюк С. 128

Гончар О. 359

Гончаренко Є. 359

Горбач В. 288

Горький М. 139

Григор'єва Т. 51

Гринько В. 323, 326

Грищенко П. 304

Грушков М. 331

Гужва Е. 147

Гутман Г. І. 344

Д

Давиденко Э. 374

Данилевська Л. 298, 373,
375

Демиденко В. 251, 253, 288

Демченко Т. 415, 416

Драгунов В. Д. 355

Драч І. 359

Дульцев А. 381

Є

Євтушенко С. С. 42

Єдомаха І. І. 56

Ємець В. 409

Ж, З

Жабинська А. Ю. 126

Заболотний С. 26

Заброда Л. М. 132

Зайцев М. 329, 334

Зверев М. 251, 253, 288, 377

Зільберман Е. 106

Зоря А. 26, 32

Зубок О. 112

І, И

Ігнатенко І. 382

Ігнащенко А. 143

Ігор, князь 354

Ішук О. А. 126

Ирзабеков А. 356

К

Кавалерідзе І. П. 353

Каганова І. 385

Каленський М. І. 158

Калібаба Д. 372, 385

Карнабед В. А. 120

Карташевський А. 16

Каширин М. 119

Киркевич В. І. 275

Кирпонос М. 256, 259

Кислиця В. 15

Клочко І. 389

Ключник С. 325

Коваленко Б. 320

Коваленко В. П. 108, 126

Коваленко Л. 324, 330

Ковбаса Я. Ф. 61

Комок М. 363

Корнєв О. 26

Короленко В. Г. 78, 304, 312

Коротков Ф. І. 42

Косих В. А. 263

Костін І. 354

Коцюбинський М. М. 58, 64,
393, 417

Коцюбинський Ф. А. 61

Коцюбинський Ю. Р. 295

Краббе Г. Е. 336

Кравченко Т. 381

Крумкач О. Є. 391

Кузнецова Н. В. 163

Кузнецов Г. О. 189, 210, 328

- Куликов А. 81
Кушніренко М. 304
Кушніренко Ю. 42
- Л**
Левченко В. А. 99
Левченко О. 413, 421
Лизогуб Д. 236
Литвинов В. Р. 42
Лихачов Д. С. 281, 357
Лобанов М. 346
Логвин Г. Н. 297, 300, 359
Луговський С. М. 125
Лукін О. Ю. 368
Люксембург Р. 112
- М**
Маєвська В. 148
Макаров А. П. 92
Максимова Л. Д. 251, 253, 288, 298, 397
Мацедонський М. А. 104
Медведева В. 339
Мельник С. М. 126
Менделеевич І. А. 339
Меркулова В. 387
Могучов Л. Б. 70, 114
Мойсеєнко-Чепелик З. В. 303
Морозов В. І. 42
Москаленко О. 396
- Н**
Навроцький О. 131
Назаров А. 354
Нікіфоров О. І. 42
- Носенко А. П. 42
- О**
Олейник Е. 412
Олійник Б. 359
Олександрова Н. 323
- П**
Павленко Ю. 392
Палецькі Р. та Ю. 128
Панчук Н. Ф. 133
Панько Ф. 128
Петрашевич Г. 353
Петровская И. 355
Петровська Н. 392
Пильник Л. 280
Подгородников М. 361, 362
Подшибиткина Е. 142
Полянський Ю. 32
Полторацькі 222, 367, 371
Попова Л. М. 103 – 105
Попудренко М. М. 78, 167, 243, 246
Потапчук Н. 412
Приймаченко М. 128
Приймаченко Ф. 128
Пулінець П. 106
Пушкін О. 41
- Р**
Рахманова-Волконська О. 115
Рашевська Г. Г. 131
Рашевський І. Г. 131, 177, 195, 226, 254, 260, 266, 267,

- 276, 284, 296, 307, 367, 374, 379, 380, 390
- Рибаков Б. О. 111, 310
- Розумовський К. Г. 88
- Романіка М. 342
- Руденко М. 390
- Русова С. Ф. 250
- С**
- Савченко В. 377
- Савченко В. П. 42
- Сапон В. 167, 402
- Селиванов В. 81
- Семенко Б. П. 200
- Сергей Л. 378
- Сіверянська Н. 337
- Сіробаба М. В. 99, 114
- Сидельников Є. 172
- Сидоровський Л. 352
- Сичов В. 48 – 51
- Скорина О. 21
- Сміянчук М. 336
- Стародубцева Л. 394
- Стельмах В. А. 264
- Степаненко Л. 163
- Студьонова Л. В. 126
- Суходольська Н. 368, 370, 371
- Т**
- Тандура В. 407
- Тасиць А. 119, 125
- Теплухіна Г. 327
- Терещенко О. 384
- Тищенко К. П. 103 – 105
- Ткаченко Г. К. 103, 105
- Травкіна О. І. 125, 414
- Тронько П. 386
- Тюльпинов Н. 357
- Ф**
- Фоменко В. 142
- Фрунзе М. В. 339
- Фотома І. 364
- Х**
- Химич Ю. І. 71, 156
- Хмельницький Б. 302, 353
- Ч**
- Чепелик В. В. 291, 303
- Чепурний В. 380, 409
- Чернишова С. 359
- Черняков С. 389
- Чивилихин В. 364
- Чусь Н. 403
- Ш**
- Шаповал П. Д. 263
- Шевченко Т. Г. 41, 309, 327
- Школьний В. В. 142, 164
- Шленчик О. М. 355
- Шостак І. 128
- Шпекторов М. 369
- Шульман А. 280
- Шуляк В. 338
- Щ**
- Щерба В. 6
- Щербак Ю. 359
- Щорс М. 203, 321

Я

Ягудев А. 119

Янг О. 115

Янко Д. Т. 353

Яременко В. 112

Яроцкая О. 376

Ясновська Л. 415, 416, 418

Яснопольський П. 240

Яцура М. 47

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

- м. Батурин Бахмацького р-ну 88, 362
- с-ще Березне Менського р-ну 100
- с. Білорічиця Прилуцького р-ну 90, 115
- с. Великі Осняки Ріпкинського р-ну 276
- м. Вінниця 165
- с. Волосківці Менського р-ну 299
- с. Вороньки Бобровицького р-ну 90
- Грузія 341
- р. Десна 32, 42, 98, 118, 352
- с. Дігтярівка Новгород-Сіверського р-ну 39
- Європа 249
- с. Займище Щорського р-ну 369, 391
- с-ще Качанівка Ічнянського р-ну 88
- м. Київ 257, 383
- Київська Русь 110, 125
- с-ще Короп 100
- м. Корюківка 143
- с-ще Ладан Прилуцького р-ну 90
- м. Львів 53
- с-ще Любеч Ріпкинського р-ну 63
- м. Ніжин 6
- м. Новгород-Сіверський 109, 119, 128, 136, 142, 275, 319, 350, 362
- м. Одеса 102, 107
- с-ще Парафіївка Ічнянського р-ну 88
- м. Пенза 159
- Північне Лівобережжя 272, 287, 311
- с. Полонки Прилуцького р-ну 90
- Придесення 371
- Росія 156, 350

оз. Світязь 272
с-ще Седнів Чернігівського р-ну 59, 286, 306, 309
с. Сергіївка Прилуцького р-ну 323
Середня Азія 341
м. Смоленськ 308
р. Снов 369
р. Стрижень 80
Україна 156, 257, 262, 272, 341, 350
с. Халявин Чернігівського р-ну 219
м. Харків 367
м. Чернігів 2, 4, 5, 7, 9, 10, 13 – 17, 19, 22 – 27, 30, 34, 35, 37,
41, 43, 45 – 58, 64, 66, 68, 69, 71 – 80, 85 – 87, 93, 95, 97, 100,
101, 108, 111, 113, 117, 119, 123, 124, 127, 132, 133, 137, 138,
142, 147 – 151, 155, 156, 157, 161 – 166, 168, 170, 171, 174,
176, 179 – 181, 184, 185, 187, 188, 192, 194, 195, 197, 198,
199, 201, 203, 212, 216, 217, 222, 224, 225, 227 – 229, 231,
234, 235, 240 – 242, 247 – 249, 253, 255, 256, 259, 262 – 265,
273, 282 – 285, 287 – 290, 293, 301, 302, 304, 305, 307, 310,
313 – 314, 315, 317 – 320, 322, 331, 343, 354, 362, 366, 368,
370, 374, 375, 382, 386, 387, 393, 394, 401, 402, 405, 406, 409,
410, 414, 417
Чернігівська губернія 94
Чернігівська область 21, 126, 208, 355, 368
Чернігово-Сіверщина 415
Чернігівщина 29, 58, 62, 65, 70, 81, 91, 92, 96, 100, 120, 125,
130, 140, 144, 158, 198, 262, 270, 271, 280, 297, 321, 377, 385
Янів 89

ЗМІСТ

Архітектор, краєзнавець, охоронець історичної спадщини Чернігова.....	3
Праці А. А.Карнабеда.....	8
Неопубліковані матеріали.....	46
Публікації про А. А.Карнабеда.....	47
Карнабед А. А. Коротка автобіографія.....	62
Допоміжні покажчики	
Іменний покажчик.....	66
Географічнийпокажчик.....	71
Зміст.....	73